

Příloha 1 – Strukturovaný rozhovor č. I

Pro respondenty

1. Jak hodnotíš průběh svého vzdělávání?
2. Co bys si poradil ministroví školství jak vzdělávat děti s Aspergerovým syndromem?
3. Co myslíš, že je největší chyba ve vzdělávání osob s Aspergerovým syndromem?
4. Co bys dělal jako učitel, kdybys měl ve třídě dítě s Aspergerovým syndromem?
5. Jak tě škola připravila na život?
6. Jak sis vybral současnou školu?
7. Už sis v životě vydělal nějaké peníze?
8. Co si myslíš o integraci?
9. Máš nějakou zkušenost s asistentem?
10. Byla, škola do které jsi chodil, něčím zvláštní?
11. Chceš mi k tomu ještě něco dodat?

Pro matky respondentů

1. Jak hodnotíte průběh vzdělávání Vašeho dítěte?
2. Kdybyste měla možnost poradit ministroví školství jak vzdělávat děti s Aspergerovým syndromem, co byste mu poradila?
3. Co si myslíte, že je největší chyba při vzdělávání osob s Aspergerovým syndromem?
4. Co byste dělala, kdybyste byla učitelka a měla ve třídě dítě s Aspergerovým syndromem?
5. Jak si myslíte, že připravila škola Vašeho syna pro život?
6. Jak si syn vybral současnou školu?
7. Už si Váš syn někdy něco vydělal?
8. Co si myslíte o integraci?
9. Máte zkušenosti s asistentem pedagoga?
10. Chodil Váš syn do speciální školy?
11. Je ještě něco, co byste mi chtěla říci a já se Vás na to nezeptala?

Rozšiřující otázky pro matky

1. Do kolika škol chodil?
2. Jaké byly důvody přestupu?
3. Co je nejdůležitější pro vzdělávání osob s Aspergerovým syndromem?
4. Co Vám nevíce pomohlo?
5. Kdo Vám nevíce pomohl?
6. Co pro Vás bylo největší překážkou?

Příloha 1 – Strukturovaný rozhovor č. II

A.Mateřská škola:

- 1.Jak se ti tam líbilo?
- 2.Pamatuješ si na nějakého spolužáka?
- 3.Pamatuješ si na nějakou hračku?
- 4.Pamatuješ si na nějakou paní učitelku?
- 5.Poslal bys své dítě do školky? Je školka užitečná?
- 6.Pamatuješ si na něco zajímavého, co bys mi chtěl říct a já se nezeptala?

B.Škola:

- 1.Těšil ses do školy?
- 2.Měl jsi nějakou představu o tom, jak to tam bude vypadat?
- 3.Do kolika škol jsi chodil?
- 4.Co si myslíš, že by se měl člověk ve škole naučit?
5. Co chceš dělat po škole za zaměstnání?
- 6.Myslíš, že tě ve škole něco naučí, co budeš později potřebovat ve svém zaměstnání?
- 7.Už ses ve škole naučil něco, co si mohl později využít i doma nebo jinde mimo školu?
- 8.Co se ti ve škole nejvíce líbilo nebo i stále líbí?
- 9.Co se ti ve škole nejvíce nelíbilo nebo i stále nelíbí?
- 10.Dostal si někdy poznámku?
- 11.Myslíš, že sis ji zasloužil?

12.Stalo se ti, že někdo ve škole říkal něco o tom, jak tě doma vychovávají?

13.Říkal někdo ve škole o tvých rodičích něco, co se ti nelíbilo?

14.Viděl si, že někdo ve škole někoho šikanoval?

15.Šikanoval tě někdo někdy ve škole?

16.Šikanoval si někdy někoho ve škole? Uměl bys někoho šikanovat?

17.Jezdíš do školy v přírodě? Jak se ti tam líbilo?

18.Máš nějakého koníčka?

19.Umíš něco lépe než tvoji spolužáci?

20.Vědí to ve škole?

C.Soc. oblast

1.Chodíš do školy na všechny hodiny?

2.Sedíš s někým v lavici? Kde sedíš?

3.Co si myslíš o učitelích?

4.Jsou spravedliví?

5.Když něčemu nerozumíš, můžeš se jich zeptat? Pomůžou ti?

6.Žalují rodičům?

7.Které učitele máš rád nejvíce a které nejméně?

8.Máš ve škole nějakého kamaráda?

9.Co spolu děláte?

10.Co děláš o přestávce?

11.Chceš mi říci něco zajímavého o svých spolužácích?

12.Co si myslíš o osobní asistenci nebo o ped. asistenci?

D.Příprava

1. Kolik času se doma učíš?

2.Jak dlouho děláš úkoly?

3.Učí se s tebou rodiče? Pomáhají ti s domácími úkoly?

4.Připravuješ si věci do školy sám?

5.Půjčuješ někomu ve škole svoje vlastní školní pomůcky?

6.Jak často se stane, že něco zapomeneš doma?

E.Organizace času

1.V kolik hodin chodíš spát?

2.Máš diář?

3.Chodíš do školy včas?

F.Předměty

Český jazyk:

Matematika:

Angličtina:

Občanská nauka:

G.Kdybych byl ředitelem školy, tak .....

Kdybych byl ministr školství, tak.....

Kdybych byl ředitelem zeměkoule, tak...

Příloha 3 – Transkripce rozhovorů ke kazuistice č. 1

Rozhovor č. II - Respondent č. 1

2006

2018

<p>A. Mateřská Škola: <u>1. Jak se ti tam líbilo?</u> Hm – celkem dobře školka.</p> <p><u>2. Pamatuješ si na nějakého spolužáka?</u> Jako nepamatuju se podle vidění, akorát podle jména. Mám uvést jméno spolužáka?</p> <p><u>3. Pamatuješ si na nějakou hračku?</u> Jo. <i>Tazatel žádá, aby respondent jmenoval hračku.</i> Bylo tam hodně hraček. Obchodní stojánek.</p> <p><u>4. Pamatuješ si na nějakou paní učitelku?</u> Ano. Protože vyhrála „karuso šou“ v tý televizi. Uměla pěkně hrát na klavír.</p> <p><u>5. Poslal bys své dítě do školky? Je školka užitečná?</u> Nechápu tuto otázku. <i>Tazatel znova opakuje otázku.</i> Už vím. Samozřejmě, že bych poslal do školky, abych mohl chodit do práce. Pod tou podmínkou, aby nebyla školka předražená.</p> <p><u>6. Pamatuješ si na něco zajímavého, co bys mi chtěl říct a já se nezeptala?</u> Něco zajímavého co tam bylo? Hned si vzpomenu! <i>Respondent mlčí.</i> Zajímavého – jako na děti, učitele a prostředí? <i>Tazatel vysvětluje, že záleží pouze na respondentovi, co si vybere.</i> Že tam bylo hodně hraček a takových věcí, různých předmětů, že se tam člověk mohl naučit. Třeba hodně knih – hodně se toho dozvědět.</p>	<p>A. Mateřská Školka: <u>1. Jak se ti tam líbilo?</u> To je docela dlouhá doba. To si moc nepamatuju... Jakoby...</p> <p><u>2. Pamatuješ si na nějakého spolužáka?</u> Určitě ano... nějakého... <i>Tazatel se ptá respondenta, co si pamatuje. Respondent jmenuje spolužáky.</i></p> <p><u>3. Pamatuješ si na nějakou hračku?</u> Vzpomínám no... Respondent <i>mlčí.</i> <i>Tazatel se ptá na jakou.</i> Taková hračka... takové obvody se tam stavěly. Tak různě no... Už nevím, jak se to přesně jmenovalo.</p> <p><u>4. Pamatuješ si na nějakou paní učitelku?</u> <i>Jmenuje paní učitelku.</i></p> <p><u>5. Poslal bys své dítě do školky? Je školka užitečná?</u> Asi ano. Je školka užitečná? Přijde mi, že jo. <i>Proč?</i> Rodiče pracovat musím a někam dítě dát, strčit, musí.</p> <p><u>6. Pamatuješ si na něco zajímavého, co bys mi chtěl říct a já se nezeptala?</u> Asi ne. Ted' nevím.</p>
--	---

Rozhovor č. II - Respondent č. 1

2006

2018

<p>B. Škola:</p> <p>1. <u>Těšil ses do školy?</u> To už je dlouhá doba. Těšil jsem se, že poznám nové věci, nové zajímavosti.</p> <p>2. <u>Měl jsi nějakou představu o tom, jak to tam bude vypadat?</u> Jo, měl. Plno představ. Že poznám nové věci – co jsou a tak podobně.</p> <p>3. <u>Do kolika škol jsi chodil?</u> Hm. Počítám. <i>Respondent mlčí.</i> Do dvou.</p> <p>4. <u>Co si myslíš, že by se měl člověk ve škole naučit?</u> Učení – různé předměty. A tak prostě. Třeba umět víc jazyků, umět matematiku, aby ho neokradli v obchodě atd.</p> <p>5. <u>Co chceš dělat po škole za zaměstnání?</u> Představu ještě nemám. Právě v tom je problém. Ani žádné přání nemám, ještě nevím, co budu dělat – bohužel.</p> <p>6. <u>Myslíš, že tě ve škole něco naučí, co budeš později potřebovat ve svém zaměstnání?</u></p>	<p>B. Škola:</p> <p>1. <u>Těšil ses do školy?</u> Docela jako jo.</p> <p>2. <u>Měl jsi nějakou představu o tom, jak to tam bude vypadat?</u> Asi nějakou přibližnou. Defacto... Já si to takhle nevybavuju... No jako, že hrát si tam nebudeme, že tam bude učení, jako... a celkem jsem se tam těšil.</p> <p>3. <u>Do kolika škol jsi chodil?</u> <i>Respondent mlčí a přemýšlí.</i> Asi... <i>Respondent přemýšlí.</i> Do dvou. Do dvou škol jsem chodil. <i>Do dvou základních škol?</i> Hm... <i>A na střední?</i> Na střední odborné učiliště zaměřený na elektro... tam jsem chodil na dvě vlastně... Pak jsem z toho oboru jsem přešel na učební obor kuchař/číšník... a ten jsem vlastně dodělal.</p> <p>4. <u>Co si myslíš, že by se měl člověk ve škole naučit?</u> Tam jde o to, aby se člověk naučil nějaké věci, které v tom životě využije. <i>A nějaké konkrétní věci tě napadnou?</i> Určitě nějakou tu finanční gramotnost. Si myslím, že ta je hodně důležitá. Která se na té škole moc neučí, no, bohužel.</p> <p>5. <u>Co chceš dělat po škole za zaměstnání?</u> Asi bych chtěl něco podnikat jako malý živnostník. Něco v tom oboru. Jít tím směrem. <i>(Pozn. V oboru, který vystudoval.)</i></p> <p>6. <u>Myslíš, že tě ve škole něco naučí, co budeš později potřebovat ve svém zaměstnání?</u></p>
--	---

Rozhovor č. II - Respondent č. 1

2006

2018

<p>To je tak hloupá otázka. Samozřejmě, kdyby někdo nechodil do školy, tak nebude umět číst, psát a počítat.</p>	<p>Respondent přemýšlí. Určitě matika je potřeba. No, jako... <i>Respondent přemýšlí.</i> Čeština je taky určitě potřeba. Jako, no... <i>Respondent mlčí.</i> A ta ekonomika? Ta na základce není, až tak na tý střední. Ale ta je taky docela dost potřebná.</p>
<p><u>7.Už sis se ve škole naučil něco, co si mohl později využít i doma nebo jinde mimo školu?</u> Pravděpodobně. Teda jistě na 100 %. Všechno se tam naučím, co je třeba. Hlavně politiku. <i>Tazatel prosí o upřesnění.</i> Co je politika? Jaká strana je nejlepší a ták.</p>	<p><u>7.Už sis se ve škole naučil něco, co si mohl později využít i doma nebo jinde mimo školu?</u> Určitě to člověk využívá v každodenním životě, jako no... <i>Respondent se odmlčí.</i> Když se rozhodují ve finanční stránce.</p>
<p><u>8.Co se ti ve škole nejvíce líbilo nebo i stále líbí?</u> Všechno. Všechno. <i>Respondent se začne vrtět na židli a nervózně se pochichtává.</i></p>	<p><u>8.Co se ti ve škole nejvíce líbilo nebo i stále líbí?</u> Že se člověk dozví nové věci, vlastně. A že má, hlavně, nějaký stálý režim.</p>
<p><u>9.Co se ti ve škole nejvíce nelíbilo nebo i stále nelíbí?</u> Třeba nespravedlnost. O tom se těžko mluví, je tam dost takových věcí. Plno.</p>	<p><u>9.Co se ti ve škole nejvíce nelíbilo nebo i stále nelíbí?</u> Tak se mi nelíbí, jaký způsobem některý učitelé učí, třeba jako... Taky záleží, jak to některý učitel umí vysvětlit. Málomocný učitel umí tu látku kvalitně vysvětlit.... bohužel... Na to ten kantor musí mít jistý talent.</p>
<p><u>10.Dostal si někdy poznámku?</u> Ne. Třeba jako malou poznámku? To už si bohužel nepamatuju. <i>Respondent se znova vrtí na židli a zase se pochichtává.</i></p>	<p><u>10.Dostal si někdy poznámku?</u> Poznámku jsem dostal. <i>Pamatuješ si, za co byla?</i> Bohužel to bylo za vyhození z praxe, vlastně, to bylo jako automaticky, když někoho vyhodili z praxe, tak má automaticky poznámku. I když to nebyla jakoby jeho vina. Vlastně... de facto... To se mi zdálo docela, jako, nefér...</p>
<p><u>11.Myslíš, že sis ji zasloužil?</u> Myslím, že ne. <i>Tazatel se ptá, za co dostal respondent nezaslouženou poznámku.</i> Třeba jsem řekl národnost a paní učitelce se nelíbilo, jakým způsobem jsem to řekl. <i>Tazatel se ptá, zda paní</i></p>	<p><u>11.Myslíš, že sis ji zasloužil?</u> To jsem řekl předtím. Nezasloužil, bohužel. Já jsem poukázal na chyby, které se dějí na praxi, tím pádem jsem dostal vyhazov z praxe... Tím pádem jsem díky tomu získal poznámku. No...</p>

Rozhovor č. II - Respondent č. 1

2006

2018

<p><i>učitelka řekla respondentovi, jak má tu národnost říct správně. Neřekla jakým způsobem to mám říkat.</i></p>	<p><i>Respondent mlčí.</i></p>
<p><u>12. Stalo se ti, že někdo ve škole říkal něco o tom, jak tě doma vychovávají?</u></p>	<p><u>12. Stalo se ti, že někdo ve škole říkal něco o tom, jak tě doma vychovávají?</u></p>
<p>Stalo. To se stalo snad každému člověku něco takového.</p>	<p><i>Respondent přemýšlí.</i> To si nevzpomínám... To asi ne.</p>
<p><u>13. Říkal někdo ve škole o tvých rodičích něco, co se ti nelíbilo?</u></p>	<p><u>13. Říkal někdo ve škole o tvých rodičích něco, co se ti nelíbilo?</u></p>
<p><i>Z učitelů nebo z dětí? Tazatel říká, že ho zajímá obojí.</i> Jo. Učitel. Že je máma tlustá, že nechodí nejlíp oblikaná, že je trochu mohutnější. <i>Respondent třese nohama.</i></p>	<p><i>Respondent přemýšlí.</i> Nevzpomínám si. Myslím že ne.</p>
<p><u>14. Viděl si, že někdo ve škole někoho šikanoval?</u></p>	<p><u>14. Viděl si, že někdo ve škole někoho šikanoval?</u></p>
<p>Viděl, ale nezajímám se o to.</p>	<p>Tak jsem tam viděl, že tam byl takový romský spolužák. A že byl docela spolužákama šikanovaný. Jako...</p>
<p><u>15. Šikanoval tě někdo někdy ve škole?</u></p>	<p><u>15. Šikanoval tě někdo někdy ve škole?</u></p>
<p>Samozřejmě. Chtěli mne vyhodit z okna. Udělat defenestraci. <i>Tazatel se ptá, kdy se to přihodilo.</i> V tomhle týdnu. Šel tam okolo nějaký kluk z devítky, tak mne hodili nazpátek do třídy. On je moc velkej, lekli se. Prý to byla legrace. <i>Tazatel se ptá, jak celá akce probíhala.</i> Vyklonili mne ven z okna – v púlce těla a pak přišel ten kluk.</p>	<p>Asi to bylo jako na základní škole hlavně. Že jsem tlustej a kdesy co si. Že nejsme sportovně založenej a tak.</p>
<p><u>16. Šikanoval si někdy někoho ve škole? Uměl bys někoho šikanovat?</u></p>	<p><u>16. Šikanoval si někdy někoho ve škole? Uměl bys někoho šikanovat?</u></p>
<p>Ne. Neuměl. Jenom když hlídám majetek školy. <i>Tazatel se ptá, jak to probíhá.</i> Že si tam udělám přehled a hlídám, aby ho nikdo nepoškozoval. <i>Tazatele zajímá, co dělá respondent, když někdo majetek školy poškozuj.</i> Prostě – že to jdu vyžalovat., že někdo poškozuj majetek.</p>	<p>Já bych ani nechtěl, že to jako není správný. <i>Respondent mlčí.</i> <i>Tazatel: A dokázal by jsi?</i> <i>Respondent se vrtí na židy a přemýšlí.</i> <i>Tempo mluvy se postupně zrychluje.</i> Kdebych k tomu měl nějaký důvod, tak asi by se nějaká možnost našla. Asi... určitě...</p>

Rozhovor č. II - Respondent č. 1

2006

2018

<p>17. <u>Jezdíš do školy v přírodě? Jak se ti tam líbilo?</u> Jezdím. Nelíbí. Je to drahý.</p> <p>18. <u>Máš nějakého koníčka?</u> <i>Respondent navazuje oční kontakt s tazatelem a usmívá se. Nemám koníčka. Koník stojí alespoň dvacet tisíc – hříbě malý. Tazatel vysvětluje, že se ptá na zájmy, na hobby. Respondent má pobavený výraz. Hobby – tak tomu bych rozuměl lépe. Ohýnek zapalovače, výroba různých předmětů, které vydávají záblesk. Výroba nějakých předmětů, co se dají rozmontovat a zase spojit.</i></p> <p>19. <u>Umíš něco lépe než tvoji spolužáci?</u> Umím. Každý umí něco lépe než ten druhý. Každý má něco, čím se vyjímá od druhého. Mám vysoký znalosti o politice.</p> <p>20. <u>Vědí to ve škole?</u> Jo, vědí. <i>Tazatel se ptá, co tomu říkají.</i> Nelíbí se jim to moc.</p> <p>C.Soc. oblast</p> <p>1. <u>Chodíš do školy na všechny hodiny?</u></p>	<p>17. <u>Jezdíš do školy v přírodě? Jak se ti tam líbilo?</u> Jezdil jsem. Líbilo se mi. Ale, bohužel, se mi na tom nelíbilo, že málo který rodiče na to... si to třeba nemůže dovolit v dnešní době. Školu v přírodě... jako... Že je v tom problém. Že dítě by jako by chtělo jet, ale rodič si to nemůže dovolit. To si myslím, že je jako docela neférvý. <i>Jezdil si potom i na lyžáky? Nebo nějaké kurzy které byly na SŠ?</i> Ty si bohužel nemohla moje rodina dovolit. To bych jel velice rád. Bohužel byl problém po finanční stránce.</p> <p>18. <u>Máš nějakého koníčka?</u> Koníčka, jako... Elektroniku a počítače, vlastně... <i>Respondent mlčí. Tazatel: A co s nimi děláš?</i> Třeba si stavím nějaké obvody a podobně nebo tak nějak. Že třeba opravuji nebo tak. <i>Matka později uvedla, že v před týdnem jí opravil fén.</i></p> <p>19. <u>Umíš něco lépe než tvoji spolužáci?</u> <i>Respondent přemýšlí.</i> Tak určitě se něco najde... třeba v té elektronice... Že opravuji ty věci, nebo tak...</p> <p>20. <u>Vědí to ve škole?</u> Zmínil jsem se tom, byli překvapení jako, docela no... Oni mají jako jiné koníčky... Většina mých spolužáků, jako, je umělecky založených.</p> <p>C.Soc. oblast</p> <p>1. <u>Chodíš do školy na všechny hodiny?</u></p>
---	--

Rozhovor č. II - Respondent č. 1

2006

2018

<p>Jo, chodím. Vždycky jsem, ale nechodil. <i>Respondent se protahuje.</i></p>	<p>Ano, chodil. <i>Neměl jsi někdy úlevy z konkrétních předmětů? Že jsi nemusel na nějaký předmět chodit? Respondent mlčí. Hm... To si nevzpomínám. Ale asi ne.</i></p>
<p>2. <u>Sedíš s někým v lavici? Kde sedíš?</u> Každý má svoji lavici, mám ji v prostředku třídy.</p>	<p>2. <u>Sedíš s někým v lavici? Kde sedíš?</u> Se spolužačkou. V první řadě.</p>
<p>3. <u>Co si myslíš o učitelích?</u> Co si myslím, že to dělaj jen, aby vydělali peníze. Většina. Že třeba nějaký učitelé se snaží, aby dětem pomohli. Někteří míň.</p>	<p>3. <u>Co si myslíš o učitelích?</u> To už jsem se zmínil předtím, že málo který učitel umí tu látku vysvětlit... jako... Že tady jde o to... jakoby... jak ten učitel vysvětluje... O tom je to jako.</p>
<p>4. <u>Jsou spravedliví?</u> Někteří jó, někteří né.</p>	<p>4. <u>Jsou spravedliví?</u> Jak kteří. <i>Respondent mlčí. Tazatel: Jaký jsou tvoji učitelé? Jsou spravedliví? Myslím, že jsou... Respondent se odmlčí. Tak na 70% spravedliví... asi...</i></p>
<p>5. <u>Když něčemu nerozumíš, můžeš se jich zeptat? Pomůžou ti?</u> Některý jó, některý né.</p>	<p>5. <u>Když něčemu nerozumíš, můžeš se jich zeptat? Pomůžou ti?</u> To zase záleží, jak kteří učitelé. Někteří jsou ochotní a někteří bohužel ne. <i>Tempo řeči se zrychluje.</i> Se chovají tak, že si chtějí odučit to svoje učivo. Neotravuje už nás, jako... de facto... Už táhněte domů... <i>Tempo řeči se vrací do normálu.</i> To si myslí, že jako špatný.</p>
<p>6. <u>Žalují rodičům?</u> Jó. Chování a tak.</p>	<p>6. <u>Žalují rodičům?</u> Jako na ty kantory? <i>Tazatel vysvětluje otázku.</i> To jsem se s tím zatím nesetkal. Teď. <i>Už se s tím setkal?</i> Tak jako dříve to bylo.</p>
<p>7. <u>Které učitele máš rád nejvíce a které nejméně?</u> Ty, který se snaží dětem pomoc, který nedělají školu jenom proto, aby si vydělali. Který dělají něco víc, než musí...</p>	<p>7. <u>Které učitele máš rád nejvíce a které nejméně?</u> Mám ráda takové ty spravedlivé učitele. Aby byli hlavně nestranný, jako...</p>
<p>8. <u>Máš ve škole nějakého kamaráda?</u> Mám.</p>	<p>8. <u>Máš ve škole nějakého kamaráda?</u> Mám. <i>Stižená srozumitelnost řeči.</i> Z těch</p>

Rozhovor č. II - Respondent č. 1

2006

2018

<p><u>9.Co spolu děláte?</u> Všechno možný. Třeba hlídáme školu. Sháníme drby. Všechno možný. Děláme si blázný z jednoho kluka. Blázný ne. Prostě se sním dohadujeme, on si myslí, že je pánem školy. My ho přesvědčujeme, že není.</p> <p><u>10.Co děláš o přestávce?</u> Jsem na chodbě s ním. Teď nechodíme ven, protože nám to učitelka zakázala. Protože někdo rozbil míčem dveře. <i>Tazatel se ptá, zda kamarád taky dělal defenestraci. Respondent odpovídá věcně, nezdá se, že by byl v tenzi.</i> Ne, to tam dělal defenestraci jenom jeden.</p> <p><u>11.Chceš mi říci něco zajímavého o svých spolužácích?</u> <i>Jestli chcete. Respondent mlčí, tazatel přitakává, že chce.</i> Třeba jeden umí hrát fotbal, baví ho to prostě. Jeden miluje cigarety a alkohol, druhý skáče do výšky. Každý miluje něco.</p> <p><u>12.Co si myslíš o osobní asistenci nebo o ped. asistenci?</u> Osobní asistence – je to k ničemu. Je to ostuda. <i>Tazatel se ptá, proč je to ostuda.</i> Protože je to ostuda, vždyť to říkám. Stačí dva učitelé pro celou třídu.</p>	<p>dobrych asi tři. Z ostatních, že by jsem se asi kamarádili jako.. navštěvovali... to asi ne.</p> <p><u>9.Co spolu děláte?</u> Jdeme třeba spolu na pivo, nebo tak jako...</p> <p><u>10.Co děláš o přestávce?</u> Připravuji se na další hodiny nebo se nasvačím.</p> <p><u>11.Chceš mi říci něco zajímavého o svých spolužácích?</u> <i>Respondent mlčí.</i> Tak jsem si třeba všiml, že je takový trend, že hodně spolužáků užívá, jako, hodně drogy... v dnešní době... <i>Kdy jsi si toho trendu všiml?</i> Asi tak před pěti lety. Že se to všechno strašně zvýšilo. <i>Co si o tom myslí učitelé?</i> Moc to neřeší. Vědí o tom, ale přehlíží to.</p> <p><u>12.Co si myslíš o osobní asistenci nebo o ped. asistenci?</u> Když jsou nějaký lidé, kteří to potřebují, tak je to užitečný. <i>Máš s tím osobní zkušenost?</i> Na základce jsem měl asi tři měsíce tu asistentku. Zkoušeli jsme asistenci.</p>
---	---

Rozhovor č. II - Respondent č. 1

2006

2018

<p>D.Příprava</p> <p><u>1.Kolik času se doma učíš?</u> Hodně – i šest hodin, když na to přijde.</p> <p><u>2.Jak dlouho děláš úkoly?</u> Deset minut. Podle toho jak je těžkej – minimální deset minut, maximálně třicet minut. Třeba i hodinu, když je těžký nějaký rýsování. <i>Třese nohama.</i></p> <p><u>3.Učí se s tebou rodiče? Pomáhají ti s domácími úkoly?</u> Když je to hodně těžký tak jo. Tak mi trošku poraděj.</p> <p><u>4.Připravuješ si věci do školy sám?</u> Už jó. Úplně sám.</p> <p><u>5.Půjčuješ někomu ve škole svoje vlastní školní pomůcky?</u> Těm, kdo je vrací tak jó. Těm, kdo vrací věci v pořádku.</p> <p><u>6.Jak často se stane, že něco zapomeneš doma?</u> To se nestane.</p> <p>E.Organizace času</p> <p><u>1.V kolik hodin chodíš spát?</u> V 11. hodin.</p>	<p>D.Příprava</p> <p><u>1.Kolik času se doma učíš?</u> Jak kdy. Podle toho, co je druhý den za předmět. Tak hodinu, hodinu a půl, někdy dvě. Tak asi tak do třech hodin.</p> <p><u>2.Jak dlouho děláš úkoly?</u> Záleží jak který. Některý deset minut. Angličtina mi třeba trvá hodinku.</p> <p><u>3.Učí se s tebou rodiče? Pomáhají ti s domácími úkoly?</u> Teďka už to mu rodiče bohužel nerozumí. Dřív pomáhali. Asi tak na tom druhým stupni.</p> <p><u>4.Připravuješ si věci do školy sám?</u> Ano. <i>Kdy jsi začal?</i> Asi od druhé třídy.</p> <p><u>5.Půjčuješ někomu ve škole svoje vlastní školní pomůcky?</u> Když mě slušně požádají, tak určitě. Nemám s tím problém.</p> <p><u>6.Jak často se stane, že něco zapomeneš doma?</u> Jednou dvakrát do měsíce. <i>Co nejčastěji?</i> Když si třeba koupím nové propisky a nestihnu si je zabalit.</p> <p>E.Organizace času</p> <p><u>1.V kolik hodin chodíš spát?</u> Někdy v devět, někdy v deset. Podle toho, jak se učím, nebo tak... Nebo jestli někam vyrazím s kámošema...</p>
---	---

Rozhovor č. II - Respondent č. 1

2006

2018

<p><u>2.Máš diář?</u> Jo. Notýsek takovej. Já si to spíš pamatuju. <i>Respondent se usmívá.</i> Nepotřebuju diář, to je pro osly, co to zapomínají.</p> <p><u>3.Chodíš do školy včas?</u> Chodím, pokud se nestane žádná nehoda a neucpe se silnice.</p> <p>F.Předměty</p> <p><u>Český jazyk:</u> Je to předmět, kde se učíme psát atd. Je užitečný. Člověk to potřebuje.</p> <p><u>Matematika:</u> Aby mne v obchodě neokradli, aby si člověk mohl spočítat kolik má peněz. Aby mne neokradli.</p> <p><u>Angličtina.:</u> Když jedu do ciziny, abych se domluvil, k tomu to je.</p> <p><u>Občanská nauka:</u> Tak tam jsou některý věci důležitý a některý k ničemu. Třeba se učíme, že by člověk neměl chodit nahatej venku – a tak. Že to člověk ví od malička a nepotřebuje se to učit.</p> <p>G.Kdybych byl ředitelem školy, tak ... Tak bych udělal školu, kde by bylo vše zadarmo. Výlety zadarmo, škola v přírodě zadarmo, sešity</p>	<p><u>2.Máš diář?</u> Dávám si občas poznámky do mobilu. Mám to jako aplikaci v mobilu.</p> <p><u>3.Chodíš do školy včas?</u> Už párkrát... teď občas nestíhám... mám školu docela daleko. <i>Jak často se ti stane, že to nestihneš?</i> Docela často, bohužel. Tak jednou, dvakrát do týdne. Máme školu docela brzo. <i>O kolik minut?</i> Deset, patnáct minut.</p> <p>F.Předměty</p> <p><u>Český jazyk:</u> Ten je hodně důležitý. Záleží, jaký učitel to učil.</p> <p><u>Matematika:</u> S matikou se moc, bohužel, nekamarádím. Matematika je v dnešní době důležitý předmět. Ale v některých oborech zase tak důležitá není.</p> <p><u>Angličtina:</u> Ta je dost potřeba... třeba když člověk cestuje.... a i tady je hodně cizinců...</p> <p><u>Občanská nauka:</u> Ta si myslím, že je zbytečná. Kdyby místo toho byla nějaká právní nauka, tak by to bylo lepší. Myslím si, že u lidí hodně chybí to právní povědomí v dnešní době.</p> <p>G.Kdybych byl ředitelem školy, tak ... Tak bych se snažil dát dětem bezplatné kroužky. Ještě bych zrušil tu pamlskovou vyhlášku. To si</p>
---	--

Rozhovor č. II - Respondent č. 1

2006

2018

<p>zadarmo. Vše co se týká školy – zadarmo.</p> <p><u>Kdybych byl ministr školství, tak...</u> Tak bych vyřadil zbytečný předměty. A udělal bych, aby byly všude pro školy vstupy zadarmo. Aby neplatili nic v muzeích.</p> <p><u>Kdybych byl ředitelem zeměkoule, tak...</u> Ředitel zeměkoule? Tak bych prostě udělal hodně věcí. Zakázal bych ježdění autem, aby se neznečišťovalo ovzduší, aby se jezdilo autobusy a MHD. Udělal bych mnoho věcí. Třeba bych, třeba bych zrušil politické strany, aby nebyla politika. Zavedl bych anarchii, aby si lidi dělali, co chtěli, aby prostě nebyla politika, aby si mohli dělat, co chtěli, aby nebyli utlačovaní. Aby mohli začít dělat všechno znova; začít od začátku.</p>	<p>myslím, že je nesmysl.</p> <p><u>Kdybych byl ministr školství, tak...</u> Umožni bych dětem, aby se mohly chodit bezplatně doučovat.</p> <p><u>Kdybych byl ředitelem zeměkoule, tak...</u> Tak bych se snažil vymýtil chudobu.</p>
--	---

Rozhovor č.I Respondent č. 1

Respondent

Matka respondenta

<p>1. <u>Jak hodnotíš průběh svého vzdělávání?</u> Celkem lineární. Já myslím, že jak to máme základní školy a střední školy, tak je to docela dobrý tady v České republice.</p>	<p>1. <u>Jak hodnotíte průběh vzdělávání Vašeho dítěte?</u> Bylo to ze začátku hodně náročné, ale dotáhli jsme to do konce. Syn už je vyučený. Takže jsem to vlastně zvládli. Bylo toho hodně náročné. <i>Pomáhali Vám s tím ve škole?</i> Záleží jak která škola. Můžu říct, že když to byly elektrotechnické školy, tak nám v nich dělali dost velký problém. Nepomáhali naopak nám to dělali těžší. Bylo velice těžké přes ty školy přejít. Pak jsme dělali gastronomii. Tak to záleží škola od školy. Některé nám pomáhaly. Některé nám to stěžovaly... a nechtěly, aby tam syn studoval.</p>
<p>2. <u>Co bys poradil ministroví školství, jak vzdělávat děti s Aspergerovým syndromem?</u> Já moc nerozumím té chorobě, co obnáší. Nejsem znalý v tomto oboru.</p>	<p>2. <u>Kdybyste měla možnost poradit ministroví školství, jak vzdělávat lidi s Aspergerovým syndromem, co byste mu poradila?</u> <i>Respondentka přemýšlí.</i> Syn by asi bejval potřeboval asistenty, ze začátku. A... asi bych přistupovala k tomu, protože dříve bylo dítě vyčleňováno z kolektivu dětí... chodily jenom na dvě hodiny, aby se nepřetěžovaly. Myslím si, že to nebylo dobré. Protože, když syn studuje dál, tak jsou na něj kladené stejné nároky jako na normální dítě. Takže bych začínala úplně jinak, než to bylo.</p>
<p>3. <u>Co si myslíš, že je největší chyba při vzdělávání osob s Aspergerovým syndromem?</u> Nejsem moc odborně znalý v této nemoci. Možná nějaká specializace kantorů. Chybí...</p>	<p>3. <u>Co si myslíte, že je největší chyba při vzdělávání osob s Aspergerovým syndromem?</u> <i>Respondentka přemýšlí.</i> Nesměl chodit... (<i>Pozn. Na všechny vyučovací hodiny.</i>) Vyčleňoval se z kolektivu. Je to problém, teď jsou na něj kladené stejné nároky jako na ostatní děti. Téměř na všech školách (<i>Pozn.: základních</i>) nesměl chodit na tělocvik. Teď to prostě nezvládá. Jsou na něj kladené stejné nároky... Oni se taky změnili lékaři. Něco jiného jsou dětští a dospělí lékaři. Řekla bych, že dětští k tomu přistupují jinak... Že ti se snaží pomoci. Dospělí lékaři, ti už... v tom cvičení řeknou, aby cvičil jako ostatní děti. To dítě na to není připravené ani fyzicky ani tak...</p>

Rozhovor č.I Respondent č. 1

Respondent

Matka respondenta

4. Co bys dělal jako učitel, kdybys měl ve třídě dítě s Aspergerovým syndromem?

Zjistil bych si o té nemoci zjistil... nějaké věci.

5. Jak tě připravila škola na život?

Tak pokud bych to měl hodnotit od 1 do 5, tak bych tomu dal asi tak 3. *Máš pocit, že ti něco ve škole chybělo? Vzdělávání by mohlo být více zdokonalený. Jsou tam věci, které se neučí... a docela v dnešní době dost chybí... jako právní povědomí... finanční gramotnost. To by se podle mě mělo učit už v základní škole. Tím by se omezil počet zadlužených lidí. Při tom si myslím, že je to záměr toho státu.*

4. Co byste dělala, kdybyste byla učitelka a měla ve třídě dítě s Aspergerovým syndromem?

Napřed bych musela to dítě poznat, protože každé to dítě je jiné. Je zapotřebí k němu přistupovat jinak. Protože každé dítě potřebuje něco jiného. Musím ho poznat. Nejdříve jak se to dítě chová... Prodiskutovat s rodiči. Naučit se sním, prostě, komunikovat a pohovořit si sním. Opravdu každé dítě je jiný. Nedá se to dávat do stejné škatulky.

5. Jak si myslíte, že připravila škola Vašeho syna pro život?

Já si myslím, že... dodělali jsme učební obor. Prostě... i za pomoci mámy... že jsem mu hodně pomáhala, tak jsme to dotáhli do zdárného konce... že jsme dodělali učňovské zkoušky. Syn pak chtěl i sám, dospěl do takového vývoje. Že už byl schopen vlastně na nástavbu. Vidím na něm, že udělal neskutečný pokrok. Že se už učí sám. Že už ani nepotřebuje moji pomoc. *Tazatel se ptá, kdy se syn osamostatnil.* Když se učil na učňovské zkoušky, tak se naučil učit se sám. Myslím si, že hlavní problém je, že jsme neměli internet. Jak člověk byl sám s ním. Dneska je bez internetu problém vystudovat. *Dala škola dítěti i něco jiného než znalosti?* Respondentka přemýšlí. No... Je vidět, že když je dítě starší, že dítě, po tom devatenáctém, dvacátém roce, vyžrálo a vlastně je samostatný. Že už je připraveno do života. Ať to bylo tou praxí, že se dostal mezi lidi. Dělal učební obor kuchaře, takže to bylo docela těžké. První den praxe nastoupil hned do provozu. Měl dávat lidem jídlo, a to to dítě na to nebylo vůbec připravené. Tydle děti měly problémy v sociální oblasti a bylo to docela těžké. Ty děti vyhazovali z učebního oborů, jakmile udělaly něco špatně. Tak ho okamžitě vyhodili ze školy. Na školách mu okamžitě dávali trojku z chování. Záleží, jak které školka k tomu přistupuje.

Rozhovor č.I Respondent č. 1

Respondent

Matka respondenta

<p>6. <u>Jak sis vybral současnou školu?</u> Podle referencí na internetu. Jak je hodnocená. Našel jsem tam spolužáka z předchozí školy. Tam jsem se s ním potkal.</p> <p>7. <u>Už sis v životě vydělal nějaké peníze?</u> <i>Respondent přemýšlí.</i> Ano. Tazatel se ptá, jakou práci respondent vykonával. Různé brigády. Pracoval si v oboru, který jsi vystudoval? V oboru prodej/koupě a v oboru gastronomie.</p> <p>8. <u>Co si myslíš o integraci?</u> Myslíte integraci romských spoluobčanů do školy? Tazatel vysvětluje, že myslí integraci i handicapovaných žáků. Myslím, že by měli být mezi těmi normálními dětmi. Aby si ti normální na to třeba zvykli. A tak jako. Aby poznali, že jsou takovýchle lidí. Aby získali nějaké to povědomí. To je celkem užitečné, si myslím. Pokud se ti spolužáci nechovají hodně, jako, nevhodně.</p>	<p>6. <u>Jak si syn vybral současnou školu?</u> Prostě jsme to zkoušeli. Udělali jsme učňovské zkoušky v září, podle toho jsme vybírali... Nastupovali jsme až skoro v říjnu. Obvolávala jsem školy... Taky podle místa bydliště, aby to bylo, co nejbližší. Prostě jsme obvolávali, kde mají volno. <i>Vybírali jste i na základě referencí?</i> Ne, prostě jsme zkoušeli, kde je volno. Školy už byly vesměs obsazené na nástavbové studium. Šli jsme na první, kam nás vzali. Na kuchaře jsme šla na základě doporučení kolegyně... <i>Respondentka vypráví, jak potkala kolegyni, a tak jí řekla o škole, kam chodí její syn.</i></p> <p>7. <u>Už si Váš syn někdy něco vydělal?</u> Ano, už byl na brigádě... v létě. Už by v provozu, takže si vydělal. Pracoval v oboru gastronomie – pomocný kuchař.</p> <p>8. <u>Co si myslíte o integraci?</u> Já si myslím, že některé děti je dobré integrovat, ale s pomocí. Potřebují asistenta do normálních tříd. Někde to lze a někde to nelze. Záleží podle individuálních potřeb... jejich potřeb. <i>Je tedy pro některé děti lepší speciální škola?</i> Já si myslím, že integrovat je dobře. Ale záleží to na individuálních potřebách dítěte... i na složení těch dětí... jestli to zvládá ta učitelka. Některé učitelky jsou to schopné zvládat. Některí učitelé to nejsou schopní zvládat. <i>Respondentka se zamyslí.</i> Některé děti jsou schopní integrovat, některé, prostě, nejsou schopní integrovat. <i>A jak jste vnímala přechody na vyšší stupně škol.</i> Vnímám, těch škol jsme vystřídali hodně. Ale jak říkám, vždy záleželo na tom, kdo ho učí. Protože každý člověk není ty děti schopný učit, i když je vystudovaný... s pedagogickým vzděláním... Na některých školách mi hrozně pomohli, na jiných mi kladli překážky, aby ho vyhodili. <i>A pomáhali i odborníci „ze strany“?</i> Pomohla psycholožka. Stejně na to nedali.</p>
---	---

Rozhovor č.I Respondent č. 1

Respondent

Matka respondenta

9. Máš nějakou zkušenost s asistentem?

Na tý základní škole jsem měl tři měsíce. *Pomohlo ti to?* Zdá se mi, že v mém případě to nemělo moc přínos.

10. Byla, škola do které jsi chodil, něčím zvláštní?

Respondent mlčí. Tazatel se doptává jestli chodil do školy s menším počtem žáků nebo nějakým speciálním vybavením. Nejdříve jsem chodil do *respondent jmenuje speciální školu.* Bylo tam více spolužáku se specifickými poruchami chování. *Tazatel se ptá, zda se liší učitelé.* Ani bych neřekl... že by byli nějak více specializovaný. Teď jsi nejsem jistý, ale myslím... některé předměty byly dva kantoři... na první stupni... už nevím... *Lišila se tato škola od ostatních?* Bohužel se mi zdá, že tam byli kantoři, kteří by vůbec neměli učit. Například tam jeden učitel dost propagoval politiku... Pak jsem přestoupil na klasickou školu. Ta klasická byla lepší. Byli tam kvalitnější učitelé. Ale podle mého názoru nejvíc záleží na řediteli školy. Jak vybírá ty učitele.

11. Je něco zajímavého na co jsem se tě nezeptala, ale ty bys mi to chtěl říct?

Tak třeba bych chtěl říci, že někteří učitelé by měli být nestranní... třeba i politicky... to se bohužel neděje.

9. Máte zkušenosti s asistentem pedagoga?

Ve třetí třídě jsme měli asistenta. Nebyly na to peníze. Sociální pracovníce mi daly dva vysokoškolsky vzdělaný kluky, ale pak nebyly peníze. Paní učitelka ho ve třídě nechtěla. Neustále ho cpala na psychiatrii. Když nebyli asistenti, tak tam musela pomáhat učitelka z první třídy, která zvládala dítě... paní učitelka z první třídy mi pomohla najít speciální školu. Tam kluk dokončil... *Respondentka se odmlčí.* Ale byla tam velké šikana, tak jsme museli odejít na normální školu. Tam to syn dokončil bez problému. Opravdu záleží na paní učitelce.

10. Chodil Váš syn do speciální školy?

Ano, na tu základu. *Jak vnímá respondentka rozdíl mezi speciální a základní školou?* Speciální nebo normální... záleží na učitelích. To není o malých nebo velkých třídách. Učitel musí mít pořádek ve škole. Ba dokonce byl na normální škole lepší přístup.

11. Je ještě něco, co byste mi chtěla říci a já se vás na to nezeptala?

Asi to bude všechno. Prostě je těm dětem zapotřebí pomoc. Hodně lásky, hodně s nimi komunikovat. Stačí někdy i dobré slovo. Někdy i to dobré slovo hodně pomůže.

Rozšiřující rozhovor s matkou respondenta č. 1

1. Do kolika škol syn chodil?

Do třech škole, do třech základních škol, čtyři učňovské školy a dodělali jsme to. A teď je na nástavbě.

2. Jaké byly důvody přestupu?

Byly různé. Na jednom učňáku nás nechtěli, vytlačili nás, abychom odešli. Byl neskutečný nátlak ze strany třídního učitele, abychom odešli. Tak jsme šli na jinou školu, ale tam byla neskutečná šikana ze strany spolužáka. Byl neskutečně agresivní a měl problémy i s policií. I tam zmlátil nějakého vychovatele... ve škole. Takže syn měl potom strach, tak jsme odešli na jinou školu na stejný obor. Odcházeli jsme v prosinci a začal na novou školu chodit v lednu. To bylo zkouškové období a ty děti byly trošinku jinde. Ten obor je těžký, takže to nezvládl. Pak jsme šli na další školu, na jiný obor. Tam ho paní ředitelka nechtěla. Řekla, že má autismus a dělala všechno proto, abychom odešli. I známky udělali tak, aby to dítě neprošlo. Takže jsme museli odejít. Šli jsme na další školu a tma byl výborný zástupce. Komunikoval s dítětem. Ten člověk udělal, prostě, více než normální lidi. Bylo to o tom, že mu pomáhal. Obor ho baví a šel na nástavbu. Tadyta škola je velmi náročná. Je tu kladen velký důraz na tělesnou výchovu. Jediný problém je prostě angličtina. Paní učitelka doporučila doučování. Jenže já jsem s ním byla dlouhodobě doma a jsme s ním sama, tak nemáme na to peníze. Jinak jsou tu výborní učitelé. Vycházejí nám vstříc. Paní třídní učitelka je výborná.

3. Co je nejdůležitější pro vzdělávání osob s Aspergerovým syndromem?

Já si myslím, že je to hodně dítěti pomoc. Je zapotřebí hodně péče ze strany rodičů. Je to o komunikaci mezi rodiči a školou. Je to pro školu náročnější než normální děti. Proto doručuji, když menší děti potřebují asistenta, tak na to vyhradit peníze z řad finančních orgánů. Když dítě bylo malé, tak to nešlo.

4. Co Vám nevíce pomohlo?

Z minulé školy jiný přístup učitelů.

5. Kdo Vám nejvíce pomohl?

Ohledně školy, myslíte? Já si obecně myslím, že psychiatricka, že mi zařídila prachy. Že mi pomohla finančně.... že jsme mohli přežít.

6. Co pro Vás bylo největší překážkou?

Raní vstávání do školy – asi nejhorší. Dostat syna ráno z postele – to byl boj s větrnými mlýny. Dostat dítě do školy, aby se tam vůbec dostalo. Dnes zase nebyl ve škole. Já jsem z toho byla na „cvokhaus“.

Příloha 4 – Transkripce rozhovorů ke kazuistice č. 2

Rozhovor č II. - Respondent č. 2

2006

2018

<p>A. Mateřská Škola: <u>1. Jak se ti tam líbilo?</u> V jaký? Já jsem chodil každý rok do jiný. Bylo to asi tak ve všech stejný. Celkově? Jó. Jó. Já si musím chvílku vzpomenout. <i>Respondent mlčí.</i> Tak jó. Celkově se mi tam velice líbilo.</p> <p><u>2. Pamatuješ si na nějakého spolužáka?</u> To už moc ne. <i>Respondent krčí rameny.</i> To už ne.</p> <p><u>3. Pamatuješ si na nějakou hračku?</u> Moc ne. <i>Respondent vypadá bezradně. Zdá se, že si opravdu nevzpomíná.</i></p> <p><u>4. Pamatuješ si na nějakou paní učitelku?</u> Na nějakou si pamatuju. Ale už nevím, jak se jmenovala. Já si pamatuju na všechny, akorát v tý <i>jmenuje školku</i> si nepamatuji, jak se jmenovala.</p>	<p>A. Mateřská Škola: <u>1. Jak se ti tam líbilo?</u> Tak některé hračky a aktivity se mi líbily a některé ne. Takže takhle.</p> <p><u>2. Pamatuješ si na nějakého spolužáka?</u> Na některé spolužáky... na nějaké... Tak na každý školce byli jiní spolužáci. Tak třeba v poslední školce byli, a s těmi jsem se pak setkal na základce, tak to byli... Mám říkat jejich jména? <i>Co si o nich pamatuješ?</i> Já jsem s nima moc nekamarádil. Já jsme si s nima jako jenom povídal. Několikrát jsme je pozval k sobě domů. Spíše jednou jenom. <i>Respondent mumlá a přemýšlí, jestli je pozval jednou nebo dvakrát.</i> Z předchozí školky mám i fotku a pamatuji si i jejich jména, ale ne příjmení. Ze druhé školky si taky pamatuji jména. Ptej se dál.</p> <p><u>3. Pamatuješ si na nějakou hračku?</u> Třeba nějaký takový dětský pong nebo dětské náradí. V poslední školce takový dětský vaříč. Ono toho bylo víc. Třeba různá autíčka, vláčky. Mám jmenovat dál? <i>Která tě nejvíce zaujala?</i> Nejvíce mě zaujala nějaký vláček anebo nějaké náradí. Náradí jsem i měl doma, když jsem byl malý.</p> <p><u>4. Pamatuješ si na nějakou paní učitelku?</u> Pamatuju si na ně, ale nevím, jestli si pamatuju jejich jména. V poslední školce si pamatuju jméno paní učitelky, ale nepamatuju si příjmení. <i>Respondent jmenuje učitelky a města, ve kterých učitelky bydlely.</i> O jedné učitelce, kterou jsme neměl rád, jsme říkal, že má trojúhelníkovou hlavu jako značka přednost v jízdě. To jsme jednou řekl mámě a máma z toho měla srandu. Pokračujeme.</p>
---	---

Rozhovor č II. - Respondent č. 2

2006

2018

<p><u>5.Poslal bys své dítě do školy? Je školka užitečná?</u> Pro děti? Asi jó, myslím si, že by ho tam bavilo. Třeba ty hračky. To by ho mohlo bavit. Poslal bych ho tam. <i>Respondent důrazně kývá hlavou.</i></p>	<p><u>5.Poslal bys své dítě do školy? Je školka užitečná?</u> Já neplánuju mít děti. Jestli se někdy ožením, to nevím, podle toho, jestli si najdu nějakou holku. Nevím, ale byl bych rád. Ale nechci žádné děti. <i>Respondent začíná nervózně opakovat slovo „takže“.</i> <i>Tazatel: Doporučil bys kamarádovi, aby dal svoje dítě do školky? Jestli bych doporučil? Nevím, možná že jo. Nejsme si jistý. Asi je to dobrý. Naučí se základním znalostem. Nějakým základním znalostem se děti naučí.</i></p>
<p><u>6.Pamatuješ si na něco zajímavého, co bys mi chtěl říct a já se nezeptala?</u> Nic mne nenapadá.</p>	<p><u>6.Pamatuješ si na něco zajímavého, co bys mi chtěl říct a já se nezeptala?</u> Třeba jak jsme zpívali různé písničky. <i>Respondent přemýšlí.</i> Potom jsme zpívali i ve škole. Nevím, jestli zrovna koledy. Paní učitelka hrála na piano. Bylo to jenom v <i>respondent jmenuje první dvě školky, které navštívoval.</i></p>
<p>B. Škola: <u>1.Těšil ses do školy?</u> A jaký rok? Myslíte teď? <i>Tazatel vysvětluje, že se jedná o první třídu.</i> Já musím chvíli přemýšlet. <i>Respondent mlčí.</i> Já jsem jako nevěděl, co se tam bude dělat. Že jsou tam jako víc předmětů. To jsem ještě nevěděl. Ani jsem se netěšil, ani jsem se vlastně těšil. Ani jedno ani druhý vlastně neplatí z těch dvou možností.</p> <p><u>2.Měl jsi nějakou představu o tom, jak to tam bude vypadat?</u> Myslel jsem jako, že se tam bude psát. Že se tam v lavicích bude prostě psát do sešitu. Že se tam bude číst psát a počítat. To málo jsem o tom věděl.</p>	<p>B. Škola: <u>1.Těšil ses do školy?</u> Nepamatuju si, jestli jsem byl nervózní. Možná že jo. Potom když už jsme měl za sebou první třídu, potom když jsem vstával do druhé třídy, tak jsem hrozně kňoural. Jestli se mi nechťelo do první, to si nepamtuju. Ptej se mě dál.</p> <p><u>2.Měl jsi nějakou představu o tom, jak to tam bude vypadat?</u> Trochu. Já jsem se tam byl předtím podívat. Jedna paní učitelka, se kterou jsem měl polosložitý vztah, si mě vzala na zkoušku. Já jsem už věděl, jak to tam vypadá. Takže jsem věděl, že je tam lavice. Měl jsem představu, jak to vypadá v první třídě. I jak se tam musí člověk chovat.</p>

Rozhovor č II. - Respondent č. 2

2006

2018

3.Do kolika škol jsi chodil?

Do dvou, nejdřív do *jmenuje* od první až do pátý třídy, potom ještě v šestý chvílku a teď chodím do *jmenuje školu*. Respondent otáčí hlavu k tazateli. To nevíte, že chodím do *respondent jmenuje školu* ? Tazatel vysvětluje, že je mu to známo, ale otázky byly připraveny předem.

3.Do kolika škol jsi chodil?

Já jsem nejdřív chodil *respondent jmenuje školu, která je ve stejném městě jako školka*. Pak jsem chodil ještě *jmenuje školu v jiném městě*. Základku jsem vyházel, to jsem pak nastoupil na integrovanou střední školu (*pozn. odborné učiliště*). Respondent popisuje cestu z domu. Tam jsem měl špatné vztahy se spolužáky. Nedokázal jsem s nimi sociálně vyjít. Tam to dopadlo tak, že mě několik spolužáků zmlátilo. Respondent uvádí přesné datum napadení. Tam to byli nejspíše feťáci. Kouřili a nejspíše byli feťáci. Tam byla i policie. Stejně nic nevyřešili. Nikoho nepostihli. Jenom jednoho, tomu bylo už osmnáct. Ostatní prakticky nepostihli. Pak jsem nastoupil na gymnázium do prváku. (*pozn: Jednalo se o speciální školu pro děti se zdravotním postižením.*) Už jsme byl o rok opožděný. To jsem chodil čtyři roky na gympl. Pak jsem chodil na jazykovou. Pak sem chodil chvíli na vysokou školu. (*pozn.: technického zaměření*) Asi měsíc. Tam jsem nedokázal sociálně vyjít s některými profesory a bylo to na mě těžké. Tak jsem požádal žádost o ukončení. Pak jsem byl osmu měsíců doma. Já jsem pak sháněl práci. Respondent uvádí jméno neziskové organizace přes kterou sháněl práci. Byl jsme jednou u paní doktorky v SPC a ona mi řekla, že nic studovat už nemám. Ptal jsem se ji, jestli by nebyla nějaké jednodušší škola. Řekla, že si mám hledat práci. Navrhla, že bych znovu studoval jazykovku. To není žádné studium, to je flákána. Já jsme si na jazykovku netroufl. Teď tam mají status studenta jen ti, co v tom roce maturovali. A musel bych si platit více za dopravu. Já jsem se rozhodoval mezi... Já jsem byl doma a to jsem furt přemýšlel, co bych studoval, abych... si kvalifikaci nezvednu, ale aspoň nebudu furt doma a nebudu blbnou. Uvažoval jsem o střední elektrotechnický. Ale já špatně pochopil, když

jsme mluvil s panem psychologem. (*pozn.: Psycholog je stejné neziskové organizace, které respondentovi pomáhala shánět práci.*) Ten mi vysvětlil, že tam by byly problémy akorát občas, ale to bych... to jsem samozřejmě věděl. Ale já jsme to pochopil špatně, takže jsem si na to taky netroufl z důvodu spolužáků.

Já jsme se rozhodl znova přihlásit na střední školu. Na obor obchodní akademie. Nevím, jestli zvednu kvalifikaci, ale aspoň nebudu pořád doma. Tam jsem byl půl roku. Já jsem tam měl ze začátku problém s dojížděním. To byl stejný problém jako na gymplu. To jsme musel čtyři roky vydržet. Ale teď jsem si řekl, že proč bych tam měl s maturitou čtyři roky dojíždět. A taky jsem zjistil, že nedokážu sociálně vyjít s jednou paní učitelkou. Že ona... To radši ani nebudu říkat. Já jsem se vlastně rozhodl skončit kvůli dojíždění... hlavně kvůli ní... Já jsem panu řediteli řekl, že končím kvůli dojíždění ne kvůli ní. Je pravda, že jsem s ním moc dobře nejednal. Já jsem mu nechtěl říct o tý učitelce. On mi řekl, že tam můžu jezdit jenom občas a učit se doma. Že bych jezdil jenom na zkoušky. Já jsem tu žádost nakonec dal a řekl jsem mu, že končím, protože by to pro mě byla moc velká změna. A skončil jsem prostě... Teď jsem mu po půl roce napsal ten pravý důvod. Slušně jsme mu to napsal. Teď už se zpátky vrátit nemůžu, protože on mi řekl, že zpátky už mě nevezme nikdy. Teď znovu studuju, znovu jazykovou školu.

Já nevím, jak to mám teďkom počítat. Když jsem byl na některých školách dvakrát, akorát pokaždé na jiném oboru. Na tý jazykovce teď studuju na jiné úrovni. Takže to byla jedna základ a pak druhá základna. Pak odborné učiliště, gympl, potom jazykovka, obchodní akademie, potom vysoká a pak znova jazykovka. Takže osm, jestli to počítám dobře.

Mám o těch školách vyprávět dál nebo se vrhneme na další otázku? Tak jaká je teda další

Rozhovor č II. - Respondent č. 2

2006

2018

<p>4.<u>Co si myslíš, že by se měl člověk ve škole naučit?</u> Všechno, co potřebuje ke svému povolání, který chce dělat. Všechno by měl umět, mít dobrý známky. Ze všech předmětů, aby ty výsledky byly dobrý.</p>	<p>otázka. 4.<u>Co si myslíš, že by se měl člověk ve škole naučit?</u> Myslím, že by se měl naučit... je pravda, že se člověk učí různé blbosti, které člověk v životě k ničemu nepotřebuje. Už na základce. Třeba ještě ne v první třídě. Ale třeba už ve čtvrté třídě, možná už ve třetí to tak bývá. Já si myslím, že člověk by se hlavně měl učit nějaké věci, které mu hlavně budou k tomu, co chce dělat. <i>Napadl by tě nějaký konkrétní příklad věci, který by se člověk měl naučit ve škole?</i> V současné době si nejsem úplně jistý se svojí orientací. K čemu se hodím a k čemu se nehodím. Já se třeba hodím k té elektronice. A pak ještě hraju na kytaru. Ještě teď chodím k jednomu IT učiteli. Já potřebuju po něm, aby posoudil, jestli se hodím pro programování. Někdy si myslím že jo, a jindy že ne. Jak jsem chodil teď na akademii, tak jsem se tam v tom zdokonalit. Takže teď potřebuju zjistit... potřebuju, aby to někdo posoudil. Takže třeba v těchto oblastech. A třeba pokud se někdo zajímá o historii, tak je potřeba, aby se naučil dějepis ve škole. A tak dál. Takhle si to myslím.</p>
<p>5.<u>Co chceš dělat po škole za zaměstnání?</u> Zaměstnání? Chtěl bych být programátor. Jako třeba tatínek v tom Ranč u Zelený sedmy. <i>Respondent otáčí hlavu směrem k tazateli.</i> Díváte se na to? Chtěl bych bejt prostě programátor. Mohl bych pracovat i doma. Mít doma počítač po internetu.</p>	<p>5.<u>Co chceš dělat po škole za zaměstnání?</u> Teď jsem už o tom něco řekl. Teď studuju tu jazykovku a vůbec nevím, co bude příští rok. Potřebuju, aby ten IT učitel posoudil, jestli mám vlohy na programování. Pokud to vyjde pozitivně, tak... pokud by se nestalo, že mi to na té jazykovce nedoporučili, bych tam ještě zůstal. Pokud mi neřeknou: „To proboha nedělejte. Vy se na to vůbec nehodíte.“ Tak bych tam zůstal. Na tu vyšší úroveň. Rád bych tam zůstal ještě příští rok. Na úrovni C1. A pokud by se zjistilo, že nějaká z těchto podmínek splněná nebude nebo že bych se nehodil na programování nebo by na to nebyly peníze. Nebo pokud bych měl</p>

Rozhovor č II. - Respondent č. 2

2006

2018

<p>6. <u>Myslíš, že tě ve škole něco naučí, co budeš později potřebovat ve svém zaměstnání?</u> K tomuhle? K tomuhle zaměstnání? Matematika je k tomu zapotřebí. Potom jestli se dostanu na nějakou tu střední školu. Tam se učí jako to programovat – vyrábět ty programy. Různý. Tohleto se tam učí. A fyzika je taky k tomu potřeba. To už se učíme od šestý třídy.</p> <p>7. <u>Už sis ve škole naučil něco, co si mohl později využít i doma nebo jinde mimo školu?</u> O těhletech předmětech? <i>Tazatel říká :., O jakých chceš.</i> Respondent přemýšlí. Á – si musím vzpomenout. Třeba. Respondent mlčí a několikrát si poposedne. Já si musím vzpomenout. Respondent klidně sedí a dlouho mlčí. V jakémkoliv předmětu? Třeba jestli mně naučí něco o angličtině. My máme angličtinu – jestli potom něco třeba bude užitečná? Třeba když jsem byl, v nějaký angličtině, když bylo potřeba nějaký slovíčko, tak třeba když jsem hrál nějaké počítačové hry. Tak tomu rozumím. Tak to si mi hodilo. Tak akorát třeba mám problémy, když někdo na mne mluví a přitom nečtu text k tomu, tak málo kdy tomu rozumím.</p> <p>8. <u>Co se ti ve škole nejvíce líbilo nebo i stále líbí?</u> Předměty nebo co? Respondentovi bylo vysvětleno, že může říct, vše co ho napadá. Respondent usmívá a zrychluje tempo řeči. Třeba</p>	<p>pocit, že jsem se toho moc za tento rok nenaučil, tak bych si to rozmyslel, jestli tam chci příští rok zůstat. Na tý jazykovce zůstat. Vůbec nevím, co bude příští rok.</p> <p>Pokud bych zjistil, že se pro to programování nehodím, tak když tak bych sháněl, jestli neexistuje nějaké pomaturitní vzdělání elektrotechnické. Abych si zvýšil kvalifikace. Abych měl konečně vzdělání. Třeba bych si pak nějakou práci sehnal.</p> <p>6. <u>Myslíš, že tě ve škole něco naučí, co budeš později potřebovat ve svém zaměstnání?</u> Vůbec nevím, co budu dělat. Na akademii jsem se učil programování. Nevím, jestli se na toho hodím.</p> <p>7. <u>Už sis ve škole naučil něco, co si mohl později využít i doma nebo jinde mimo školu?</u> Jinde mimo školu. Tak naučil jsem se například něco ve fyzice, že jsem to využil v elektronice. Nebo třeba v informatice. Že jsme tam mohl pracovat s počítačem. Mám i jmenovat, že jsem chodil soukromě k učiteli? Já jsme pak na základce chodil k jednomu panu učiteli na kytaru. Ale to nebylo oficiální studium. To jsem měl soukromě. On byl takový hodný, že za to ani nechtěl peníze. Jinak mě třeba bavím matematika. V obchodě umím spočítat dobře peníze. Nebo v angličtině. Třeba na nádraží se mě nějaký cizince ptal a já jsem mu dokázal anglicky poradit.</p> <p>8. <u>Co se ti ve škole nejvíce líbilo nebo i stále líbí?</u> Jako spolužáci nebo předměty? Jako předměty. Pokud bych je měl jmenovat, tak mě bavila informatika. Na základce nebo na gymplu mě to</p>
--	---

Rozhovor č II. - Respondent č. 2

2006

2018

<p>tenhleten rok my jsme měli předmět informatika a to se mi zdálo takový zajímavý. Protože já jsem. To je všechno o počítačích a já jsem na ně odborník. Odborník – takovej trochu už.</p>	<p>ještě tolik nezajímalo. Předtím mě na základce bavila matematika. Fyzika mě bavila, když jsme měli elektřinu. Na střední mě matematika bavila jenom s paní učitelkou, kterou jsme měli v prváku. Pak jsme ji měli jenom na matematické cvičení. <i>Jmenuje druhou paní učitelku.</i> Nebyl jsem z ní nadšený. Mcéčka (<i>pozn. matematický cvičení</i>) mě bavili. Matematika s druhou paní učitelkou mě nebavila. Maturoval jsem z matematiky i školně i státně a před maturitou jsem se bál.</p> <p>Po maturitě na mě tahle paní učitelka zapůsobila takovým čarovným dojmem. Jak jsem u ní maturoval, tak jsem s ní před maturitou nemohl sociálně vyjít. Vadilo jí chování. Musel jsem na ní i dva roky po maturitě pořád myslet a ani nevím vlastně proč. Furt mě ty myšlenky otravovaly. Dva roky jsem na té škole nebyl a pořád jsem na ní musel myslet. Až když jsem na tu školu nastoupil znova, tak jsem si to srovnal v hlavě. A tak jsem těm myšlenkám utekl. Takže takhle.</p> <p>Ke spolužáků, tam jsem se kamarádil jenom na té první základní škole se dvěma holkami. Teď už kamarádím pouze s jednou. Občas se s ním setkávám.</p> <p>Na gymplu jsem se kamarádil s jedním Aspergerem. <i>Respondent jmenuje spolužáka a kde bydlí.</i> Když jsme tam spolu chodili, tak jsme měli takové zvláštní vztahy. Já jsem ho třeba provokoval a on mě za to praštil. A pak jsme se spolu nebavili. My jsem se spolu začali bavit, protože on mi pomáhal s počítačem. To řekla paní profesorka <i>jmenuje.</i> Ona řekla. <i>Změna intonace hlasu.</i> „Kluci vy spolu máte takové zvláštní vztahy.“ Ona řekla, když nás jednou viděla na chodbě. Potom jsem se po maturitě asi rok neviděli. Potom za mnou začal jezdit. My jsme si psali přes skype, když jsme se spolu nebavili. Když už uběhl rok od maturity, tak k mně začal jezdit. Nebo spolu někam jezdit. Že</p>
---	--

Rozhovor č II. - Respondent č. 2

2006

2018

<p>9.<u>Co se ti ve škole nejvíce nelíbilo nebo i stále nelíbí?</u> <i>Nelíbilo? Respondent se mlčí a se drbe se ve vlasech. Teď přemýšlím jestli toho není víc. Musím zase mít chvilku a na přemýšlení. Respondent se velice dlouho mlčí a klátí nohama. Hm-hm. Hm-hm. Odmlka. Třeba tenhle ten rok je středa ten můj nejhorší den, protože máme nejvíce hodin. A nebo čtvrtek, protože občas chodím i na odpolední, občas ne – kvůli borelióze. Občas jsem tam dýl.</i></p> <p>10.<u>Dostal si někdy poznámku?</u> <i>Jó. A dostal jsem jich asi víc. Ale ne v jednom pololetí. Můžu říct všechny? Všechny byly na prvním stupni. Na druhým nemám žádnou. Na prvním byla nejdřív ve třetí třídě. V prvním</i></p>	<p>jsme třeba dělali výlety po Praze. Jsme se spolu hodně kamarádili. A dodneška se spolu hodně kamarádíme, se setkáváme. A jinak, co se mi ještě ve škole líbí. Nevím, co by se mi ve škole ještě líbilo. Přemýšlím, ještě něco jiného. Jinak třeba na tý střední, kromě <i>jmenuje učitele</i>, si myslím, že tam byli dobří učitelé.</p> <p>9.<u>Co se ti ve škole nejvíce nelíbilo nebo i stále nelíbí?</u> Na jaký na základce nebo na střední? <i>Můžeš to vzít postupně nebo obecně. Obecně třeba spolužáci nebo učitelé. Mám to říkat do podrobená? Jak chceš. Pokud se k tomu chceš vyjádřit, tak mi to můžeš říct. Pokud nechceš, tak nemusíš. Tak třeba... Musím to říkat? Nemusíš. Nemusíš říkat nic, co nechceš. Tak na tý střední jsme nevycházel <i>jmenuje stejné učitelky jako v předchozích otázkách</i>. S tou jsem vycházel první tři roky, ale pak po maturitě mi udělala to, co jsem řekl. Jak jsem na ní musel pořád myslet. Ještě mi vadil <i>jméno učitele</i>. Respondent začíná „<i>spiklenecky</i>“ šeptat. Připadal mi takový zvláštní. Občas jsem měl pochybnosti, jestli neměl Aspergerův syndrom. <i>Řeč se vrací do normálu</i>. On mi připadal zfanatizovaný těmi svými učebními předměty. To byl nejzvláštnější člověk, kterého jsem poznal. Připadá mi ještě zvláštnější než Aspergeri. Respondent slovo „<i>Aspergeri</i>“ šeptá. Mně připadal hrozně divný. Měl vadilo, že měl takovou divnou tvář. Vadilo mi, že s ním nebyla žádná rozumná řeč. Né že bych s ním nedokázal vyjít. Učit se ty jeho paskvilní kecy.</i></p> <p>10.<u>Dostal si někdy poznámku?</u> Třeba na základce jsem dostal poznám, že jsem byl drzý na učitelku. Respondent udává <i>přesné datum včetně dne v týdnu</i>. A ten na to jsem si přepsal známou z českého diktátů z dvojky na</p>
---	---

Rozhovor č II. - Respondent č. 2

2006

2018

pololetí byly dvě. Byla první, že jsme měli takovou paní učitelku, byla na matiku, byla *jmenuje první školu*, přísná. Já jsem byl takovej jako drzej, třeba jednou se s ní bavil pan učitel a oni stáli nad mojí lavicí a já jsem zařval: „Vypadněte a už se tu neukazujte!“ Učitel mi pak dal poznámku. Napsal mi: Byl drzý k paní učitelce. Druhá poznámka byla ta – já jsem psal diktát a dostal jsem dvojku. Já jsem to psal ještě perem Tornádem. Znáte pero Tornádo? To se dá vymizíkovat. Já jsem měl zmizík a na něm takovou fixu. To se dá vymizíkovat. Já jsem tu dvojku vymizíkoval, napsal jsem tam jedničku. Pak jsem to ukázal paní asistence. My jsme měli takovou paní učitelku za asistentku, tu sem měl jenom já. Ona to pak ukázala panu učitelovi. *Respondent poposkakuje vsedě na židli.* No a pak přišel do žákovský zápis. Pamatuju si i datum, kdy to bylo. Do žákovský za tohle to přišlo: přepsal si známku z diktátu z dvojky na jedničku. Ta první poznámka s tou paní učitelkou, když jsem byl na ní drzej, to bylo z 11.12 2002. To druhý bylo z 13. 12 2002 a ta třetí - to bylo 18.6. 2003. To byla poznámka – měli jsme vedle takovou třídu. Tam byla paní učitelka, která mne učila první dva roky. Já jsem tam chodil do první a druhý třídy. Teď mne učil pan učitel, co mi dal tu poznámku. A já jsem se chodil dívat, za tou paní učitelkou, co mne učila. Řekla mi, že se na ni o přestávce smím vždycky přijít podívat. Tak jsem se tam chodil dívat. Ale jednou tam děti zlobily, že třeba letěly nějak nebo lítaly po chodbě a po třídě. On je tam kohoutek s vodou. Letěly tam, pustily vodu a utekly. Ještě se vymlouvaly. My jsme pili a zapomněli vypnout vodu. Já jsem chytil holku a přimáchl sem ji ke zdi. Já jsem pak začal mlátit nějakýho kluka, protože pouštěli tu vodu. To se nesmělo. A do žákovské přišel zápis 18.6 2003: mlátí děti. A potom a potom byly ještě dvě poznámky v prvním pololetí čtvrté třídy: prosím, vodťe syna dřívě do školy. Nestíhá si připravit a

jedničku. Já jsme se s tím prásknul asistentce a ona to na mě práskl učitelovi, třídnímu. On mi za to dal poznámku a ještě to asi ukázal ředitelce... protože... s tím... s tím šel do ředitelny. *Respondent uvádí přesné datum další poznámky.* Poznámku že jsem mlátil děti. A pak jsem... *Respondent uvádí přesné datum.* V sedmé třídě. Ty předtím byli ve třetí třídě. Dostal poznámku, že jsem si škrtnul dvě pětky z angličtině.

Rozhovor č II. - Respondent č. 2

2006

2018

<p>ruší. A to nevím, myslíte si, že to byla poznámka? Ještě potom byla, ale to už asi byla poznámka. To potom do žákovský přišel zápis: neměl domácí úkol z matematiky.</p> <p>11. <u>Myslíš, že sis ji zasloužil?</u> Zasloužil jsem si je. Ale to jak tam bylo to prosím, to asi nebyla poznámka.</p> <p>12. <u>Stalo se ti, že někdo ve škole říkal něco o tom, jak tě doma vychovávají?</u> Ne. Neříkal.</p> <p>13. <u>Říkal někdo ve škole o tvých rodičích něco, co se ti nelíbilo?</u> Ne.</p> <p>14. <u>Viděl si, že někdo ve škole někoho šikanoval?</u> Neviděl. Prostě slyšel jsem, jak to paní učitelka v minulé škole řešila, ale neviděl jsem přesně, jak to bylo.</p> <p>15. <u>Šikanoval tě někdo někdy ve škole?</u> Někdo ve škole? Mne? Myslím si, že. Jo, říkali to v šestý třídě. Jeden kluk mi říkal: „Smrdíš!“ To bylo šikanování.</p>	<p>11. <u>Myslíš, že sis ji zasloužil?</u> Asi jo. To asi každý má. Asi každý ne. Každý kluk ale asi jo. Tenkrát to mě ani zase nevadilo.</p> <p>12. <u>Stalo se ti, že někdo ve škole říkal něco o tom, jak tě doma vychovávají?</u> To už si nepamatuju.</p> <p>13. <u>Říkal někdo ve škole o tvých rodičích něco, co se ti nelíbilo?</u> Jednou jeden kluk na učňáku řekl, že mojí mám zabijte. <i>Respondent slovo „zabije“ šeptá.</i> To jsme nevěděl, co s tím mám dělat. Já ještě spolužáky ani nepoznal, takže jsme nevěděl, který to byl. Já nevěděl jeho jméno. Já jsem nevěděl, co mám vůbec dělat. Tak jsem to nechal bejt. Nenapadá tě, co jsme měl dělat? <i>Respondent a tazatel chvíli probírají možnosti řešení.</i> Já myslím, že už vím, který to byl. To byl jeden z těch, co mě zmlátili. Mám i pocit, že vím, který. Když jsme si potom byl skoro jistý, který to byl, měl jsem to říct těm policajtům? Teď už je jedno. Ale měl jsem jim to tenkrát říct.</p> <p>14. <u>Viděl si, že někdo ve škole někoho šikanoval?</u> To jsem už viděl. To si nepamatuju přesně... Jo, viděl jsem. Jak třeba někdo praštil nebo mlátil.</p> <p>15. <u>Šikanoval tě někdo někdy ve škole?</u> Jo, na učňáku. Nebo i na základce. Oni mě napadli. Pak byli u výslechu. To mi řekl až policajt, že byli u výslechu. <i>Řešili to nějak ve škole?</i> No, já jsem o tom dva roky nevěděl. Potom jsem potkal jednoho spolužáka... ten mě</p>
---	--

Rozhovor č II. - Respondent č. 2

2006

2018

	<p>zrovna nenapadl... to byl jiný... ten měl lepší chování. On tam byl na brigádě. Potkal jsme ho, když jel vlakem domů. Já jsme se s ním dal do řeči a zeptal jsem se ho, jestli se to nějak řešili. On říkal, že se to řešilo, že dostali dvojky z chování a snad i podmíněčné vyloučení. Za to že mě zmlátili. Hned jsem si řekl, že kdyby tohle udělali na gymplu, tak tam by asi dostali okamžitý vyloučení. Určitě. Hned jsem tohle řekl.</p>
<p>16. <u>Šikanoval si někdy někoho ve škole? Uměl bys někoho šikanovat?</u> Třeba jednou, když mne někdo naštvál, jsem mu říkal: „Zabiju tě!“ To bylo minulý rok. To bylo šikánování. Já se vás chci zeptat, vy my říkáte, že mi za to zaplatíte? To, ale není jako povolání? To máte vy jako povolání, že se takhle ptáte? <i>Tazatel znovu vysvětluje respondentovi vše, co ho zajímá.</i></p>	<p>16. <u>Šikanoval si někdy někoho ve škole? Uměl bys někoho šikanovat?</u> Já jsem v první a druhé třídě. Tam chodil jeden kluk. To byl nevychovaný spratek z přičmoudlický rodiny. Nějaký cikán. No, on nebyl cikán, on byl blondatý. On měl snad nějakého prarodiče cikány. <i>Respondent vypráví odkud spolužák pocházel.</i> Já... Já jsem... Já jsem ho vůbec neměl rád. Když jsem s ním chodil na první stupeň, tak jsem ho furt mlátil. A oni si furt stěžovali. Jednou sem ho praštil ve třetí třídě a za to jsem dostal poznámku.</p>
<p>17. <u>Jezdíš do školy v přírodě? Jak se ti tam líbilo?</u> Do školy v přírodě? Myslíte jako výlet školní? <i>Tazatel vysvětluje, co je to škola v přírodě.</i> Na týden – to my nejezdíme.</p>	<p>17. <u>Jezdíš do školy v přírodě? Jak se ti tam líbilo?</u> Já snad ani nevím, jestli jsme tam jeli se základkou nebo se střední. Já nevím, jestli se někam jezdilo. Já jsem nikam se spolužáky nejel. Nevím, jestli něco bylo. Akorát tenkrát školka tam jela. Čtrnáct dní tam byli někde ubytování, ale já jsem tam nebyl. <i>Byl jsi někdy se školou přes noc?</i> Akorát na adaptačním kurzu. S tím gymnáziem. A pak s tou obchodní akademií. Byl jsem rád, že to bylo za mnou.</p>
<p>18. <u>Máš nějakého koníčka?</u> Myslíte zábavu? Třeba hraju na počítači. <i>Odmilka.</i> <i>Respondent se drbe ve vlasech.</i> Třeba. <i>Odmilka.</i> Čtu si nějaký knížky. Různý – třeba nějaké o přírodě. <i>Respondent se ze zájmem naklání nad sešit, do kterého si tazatel zapisuje respondentovi</i></p>	<p>18. <u>Máš nějakého koníčka?</u> Koníčka? Jako zálibu? <i>Ano.</i> Zajímám se o tu elektroniku. Hraju na kytaru. Mám i učitele na kytaru. Elektroniku, jakože si sestavuju různé elektronické obvody doma. A zajímám se o počítače. Občas zkouším programovat, abych</p>

Rozhovor č II. - Respondent č. 2

2006

2018

<p><i>odpovědi.</i> Tohleto všechno budete přepisovat do počítače?</p> <p>19.<u>Umíš něco lépe než tvoji spolužáci?</u> Třeba mám lepší známky. Třeba už moji spolužáci v bývalé škole, a v téhle taky, měli trojky a čtyřky a já mám, já jsem měl vždycky jenom jedničky a dvojky. Já jsem neměl žádnou horší známku - nikdy.</p> <p>20.<u>Vědí to ve škole?</u> Myslím....Občas.... Myslíte jako, že by mi to říkali? Asi si toho všimli, že mám lepší známky než oni.</p> <p>C.Soc. oblast 1.<u>Chodíš do školy na všechny hodiny?</u> Já teď po tý borelióze nechodím na tělocvik. A vloni jsem taky nechodil. To jsem měl taky tu boreliózu.</p>	<p>jsem se o tom něco naučil. Opravdu, ale potřebuju právě po tom ajťákovi, co k němu chodím, jestli se k tomu hodím. A jinak občas si počítám matematiku, takže....</p> <p>19.<u>Umíš něco lépe než tvoji spolužáci?</u> Jako moji spolužáci? <i>Přemýšlí.</i> Já teď studuju tu jazykovku. Když jsem studoval na gymplu, tak nevím, jestli jsem tam uměl něco lépe. Tam asi moc... Já nevím, jestli jsem uměl něco na gymplu.... Třeba vzpomněl jsem si, že na estetické výchově jsem uměl dobře drátkovat. Jó, pak na tý obchodní akademii jsem byl nejlepší z matematiky a pak z té informatiky. Z matematiky jsem měl dvojku a jedničku neměl nikdo. Byl jsme nejlepší... nejlepší. Z té matiky jsem dokonce i jednu spolužáku, která z matematiky v poletí propadla, jsem se snažil doučovat jednu spolužačku. Stejnak z té písemky dostala pětku. Hodně jsem se snažil. Stejně.</p> <p>20.<u>Vědí to ve škole?</u> Ta učitelka to věděla. Třeba i spolužáci, to věděli. Záviděli, jak jsem chytrý. V matice jsem byl nejlepší. V tý jazykovce, jsme na tom asi tak všichni stejně.</p> <p>C.Soc. oblast 1.<u>Chodíš do školy na všechny hodiny?</u> Teď jo. Já jsem nechodil na tý druhý škole na předměty, ze kterých jsme měl maturitu. Takže... takže... já se z matiky neuvolňoval, protože jsem chtěl oslnit učitelku. Takže... takže... z češtiny jsem se uvolňoval, bál jsem se, že bych to neudělal. Na druhý stupeň jsem nechodil na tělocvik. Na střední jsem chodil na tělocvik. Já jsem nechodil na tělocvik na 4 roky druhým stupni a půl roku na první škole. Potom, když jsem maturoval, mi</p>
--	--

Rozhovor č II. - Respondent č. 2

2006

2018

2.Sedíš s někým v lavici? Kde sedíš?

Jak kdy. Třeba od první až čtvrtý třídy jsem neseseděl. Potom jsem seděl s jednou mojí kamarádkou. Spolužačkou, ta bydlí v *respondent jmenuje ulici*. Znáte tu ulici? Potom ještě chvíli v šestý třídě, v té bývalé škole, jsem s ní seděl. Ten minulý rok v šestý třídě v té nové škole jsem měl sedět s jedním klukem z *respondent jmenuje ulici*. Znáte tu ulici? Neznáte? Jenže potom se zjistilo nějak, že já potřebuju mít jako obě ty půlky lavice, abych ho tam neutlačoval. On byl takovej malej, tak ho posadili jinam. Tak sedím sám.

Jo takhle je učitelský stůl, představte si takhle jsou lavice, tak takhle sedím. *Respondent ukazuje ve vzduchu, kde sedí. Z respondentova vysvětlování vyplývá, že sedí v první řadě nejdále od katedry a nejbliže ke dveřím.* Ale my se vlastně stěhujeme, tak já to mám takhle ve všech třídách.

3.Co si myslíš o učitelích?

O učitelích? Jsou hodní. Všichni... A myslíte jenom ty, co mě učí? Kteří jsou dobří? *Tazatel ujišťuje respondenta, že může říct vše, co ho napadne.* Napadne mne, že teď jsou všichni dobří učitelé. A pamatuju to, ještě v minulé škole jsme měli paní učitelku, to není fakt dobrá učitelka. Vona potom. Já jsem měl takový úraz, já jsem měl zlomený malíček. Vona potom - my jsme museli kvůli tomu odejít, protože vona je taková. Vodmítala všechno tohleto řešit. To prostě není schopná, takové věci vyřešit. Ona je taková divná, prostě jsme museli odejít. Ta nebyla dobrá. *Tazatel se ptá, proč měl respondent zlomený prst.* Protože my jsme se prali, on mi říkal, že smrdím. Nejdřív mne praštil, já mu potom později ve třídě chtěl voplatit. Jak jsme se prali, tak jsem nějak ten prst zlomil.

máma řekla, že jsem tam nechodil, protože jsem nic neuměl, tak aby se mi nesmáli.

2.Sedíš s někým v lavici? Kde sedíš?

To bylo na každé škole jinak. Třeba na základce jsem většinou s nikým neseděl. Teď třeba sedmí s nějakými spolužáky. Sedí vedle mě. Já sedím vzadu.

3.Co si myslíš o učitelích?

Na současné škole? Na současné škole, tam si myslím, že mi nevadí. Na té předchozí mi vadili ty tři jmenování. Hlavně *jmeno*, s tou jsem nedokázal vyjít. Že... že... že... furt buzerovala a že jsem si neuměl představit, že by mě učila. Kdyby tam neučila, tak bych na té škole zůstal. Ale věděl jsem, že by mě někdy učila. Ona buzerovala pořád. Třeba přišla do třídy a řekla: „Tady to není srovnaný ty lavice. Koukej to srovnat. Zase nemá přezuvky.“ Takže takhle. *Respondent uvádí rok a měsíc, kdy to paní učitelka řekla.*

Rozhovor č II. - Respondent č. 2

2006

2018

<p><u>4.Jsou spravedliví?</u> Kromě tý jedný jsou spravedliví.</p>	<p><u>4.Jsou spravedliví?</u> Který? V týhle tý škola jsou. A předtím kromě <i>jmenuje stejné učitele jako v předchozích otázkách</i>. Na základce... někteří jo. Na první střední škole... mám pocit, že oni pořádně neuměli... ty učitelé to pořádně neuměli... že oni to jako učí, ale pořádně to neuměli. Přesto to učili. To si myslím, že by to být nemělo. Ve známkování, jestli byli spravedliví? Ta škola byla pod moji úroveň, tam jsme to známkování ani moc nepoznal. Měl jsem jedničky a dvojky.</p>
<p><u>5.Když něčemu nerozumíš, můžeš se jich zeptat?</u> <u>Pomůžou ti?</u> Když něčemu nerozumím? Jó. Když se přihlásím, tak často jó. Když občas někdy, že by to říkal a já jsem nedával pozor, tak to by mi asi nepomohli. Ale jinak by mi pomohli – asi. U některých jsem občas nevěděl, psali něco na tabuli, já jsem nevěděl, jestli to mám psát do sešitu nebo ne, tak jsem se jich zeptal, a to oni mi odpověděli.</p>	<p><u>5.Když něčemu nerozumíš, můžeš se jich zeptat?</u> <u>Pomůžou ti?</u> Teď už nepotřebuju... já tomu rozumím.</p>
<p><u>6.Žalují rodičům?</u> Občas. Občas já jsem poslední dobou nedával nějak pozor, byl jsem mimo nebo co, když mne vyvolali, tak jsem se zeptal, jako kdybych se právě probudil nebo něco takhle. Tak taky si stěžovali mojí mámě. Ona tam pracuje. Víte to?</p>	<p><u>6.Žalují rodičům?</u> Jak který. Možná... možná... jestli jsem s tím někdy setkal?</p>
<p><u>7.Které učitele máš rád nejvíce a které nejméně?</u> Oni – to všechno tak stejný. Jenom ta jedna byla prostě taková divná. Tu nejmiň.</p>	<p><u>7.Které učitele máš rád nejvíce a které nejméně?</u> Na tý současné asi všechny stejně. Na tý předchozí, asi... <i>Respondent jmenuje učitele.</i></p>
<p><u>8.Máš ve škole nějakého kamaráda?</u> Kamará-á-da. <i>Respondent slovo pronesl zpěvnou intonací.</i> Jó – holku. Za kamarádky.</p>	<p><u>8.Máš ve škole nějakého kamaráda?</u> Kamaráda? Občas se setkám s jednou holkou. To není moje holka, je to moje kamarádka. Kamarádím s <i>jméno</i> z gymnázia. Nevadí, že říkám jména těch kamarádů? <i>Tazatel vysvětluje respondentovi, že rozhovor přepíše a všechny jména v přepisu změní.</i></p>

Rozhovor č II. - Respondent č. 2

2006

2018

9.Co spolu děláte?

Ve škole třeba si občas o něčem povídáme. To je tak všechno. *Respondent se prudce nadechne a vydechne.* Občas za mnou jezdí domu.

10.Co děláš o přestávce?

O přestávce? Třeba si povídám s nima. Třeba svačím – občas. Nebo se taky učím občas něco. Abych si jako něco zopakoval.

11.Chceš mi říci něco zajímavého o svých spolužácích?

Že jako třeba jaký na mne byli? *Tazatel vysvětluje, že záleží pouze na respondentovi, co chce říct.* Jako třeba, když jsem nastoupil do nové školy tak oni si ze mne dělali legraci něco mi říkal. Jako drzej byl jeden kluk, říkal mi, když mne potkal: *respondent začne mluvit intonací, ve které je slyšet posměch* „Nazdar Tondo“. Nebo to mi třeba záviděli, že mám hezký známky, lepší než oni. To mě jako takhle štváli.

12.Co si myslíš o osobní asistenci nebo o ped. asistenci?

Já jsem měl asistentku, bylo jich víc. Byly celkem fajn. Akorát jedna nějak, co mě měla jako poslední byla taková, že ji něco pořád vadilo. Já si třeba psal do notýsku, že jako třeba bude prověrka – třeba z češtiny. Já jsem si třeba nejdřív napsal, čtvrtek – prověrka č.j. Nebo z matematiky m. A ona hned: „já chci, abys to napsal normálně.“ Takový detaily, prostě přesně jako - to mi vadilo. Říkala:

9.Co spolu děláte?

Co spolu děláme? Občas mě něco naučí o počítačích. Ví toho víc, ale přece jenom jsem zjistil, že má nějaké mezery. Takže... takže... Občas se přece jenom od něj něco naučím. Třeba se od něj naučím nějaké jízdni řády. Jeho to zajímá. Nebo si povídáme o různých věcích.

10.Co děláš o přestávce?

Třeba si přepisuju nějaké slovíčka. Nebo prostě... My na té jazykovce máme jenom jednu přestávku. O přestávce... nebo si vozím notebook a dělám si něco na notebooku. Jo... bude tomu na tom záznamu rozumět? *Tazatel ujišťuje respondenta, že mu bude rozumět.* Můžeme dál.

11.Chceš mi říci něco zajímavého o svých spolužácích?

Já nevím, co o nich řekl dalšího. Já myslím, že jsem toho o nich řekl dost.

12.Co si myslíš o osobní asistenci nebo o ped. asistenci?

No... Pedagogický asistenci... Třeba říkala.... Já nevím. Máma říkala, že třeba to kolegové dělají chvíli a pak už to nechtějí dělat. Co je to osobní asistence? *Tazatel vysvětluje rozdíl mezi osobní a pedagogickou asistencí.* S osobní asistencí jsem se nikdy nesetkal. Nevím...

Rozhovor č II. - Respondent č. 2

2006

2018

„Napiš to takhle: ve čtvrtek bude prověrka z češtiny.“ Proč to chtěj takhle úplně přesně? Je to užitečný, takhle občas mít asistenta. Já si jako. Mne se to zdá divný. Nevíte, čím to je? Že já občas třeba nemůžu – Oni píšou něco na tabuli a já to nemůžu přečíst, já se hlásím. *Respondent se staví na špičky, zvedá pravou ruku do maximální výšky a třese rukou v zápěstí. Držím ruku nahoře, co nejvíc. A ona píše na tabuli a nevyvolá mne. Čím to je, že mne nevyvolá? Čím to je, že mne nevyvolají, ani když se na mne podívají? Tazatel se ptá, zda se jedná o jednoho nebo více učitelů. No víc je jich. Čím to je, že mne nevyvolají? A proč se nedívaj každou chvíli jestli se někdo hlásí?*

D.Příprava

1. Kolik času se doma učíš?

Jinak. Občas třeba deset minut. Občas pět - když to není moc složitý. To není po každý stejný.

2. Jak dlouho děláš úkoly?

Podle toho, když jsou lehký nebo když jsou těžký. Když mi něco nejde, tak to potřebuju škrtnout a něco napsat znova, tak to dělám několik hodin. Občas je to za pět minut - to není po každý stejný. Z geometrie, to je nejsložitější, to mi jde nejmíň.

3. Učí se s tebou rodiče? Pomáhají ti s domácími úkoly?

Občas jó. Akorát s angličtinou, když potřebuju poradit, tak musím tady dojít – tady jak bydlí můj bratranec, máma neumí anglicky. Máma mi pomáhá, když občas něčemu nerozumím.

4. Připravuješ si věci do školy sám?

Myslíte jako učení? To rozvrh mi musí připomenout – někdy. Většinu toho si dělám sám. A jednou jsem na to úplně zapomněl - a potom

D.Příprava

1. Kolik času se doma učíš?

Já se učím angličtinu. Já se snažím, se jí učít víc.

2. Jak dlouho děláš úkoly?

Chvíli. Dostáváme jenom pár. Občas nedostáváme. Na gymplu jsem se učil víc.

3. Učí se s tebou rodiče? Pomáhají ti s domácími úkoly?

To se na tý jazykovce nestává. Na základce mi pomáhala. Na středním mi pomáhala s literaturou. Zkoušela mě z chemie nebo z literatury.

4. Připravuješ si věci do školy sám?

Teď už jo. *Kdy jsi si ses začal připravovat sám?* Ve třetí třídě. Možná ve čtvrté. Nejsme si jistý

Rozhovor č II. - Respondent č. 2

2006

2018

<p>ráno. Ještě, že se mě zeptala máma :“Máš to připravený?“ Jsem se šel radši podívat a zjistil jsem, že ne. A tak to honem. To bylo vloni, ale jenom jednou.</p>	
<p><u>5.Půjčuješ někomu ve škole svoje vlastní školní pomůcky?</u> Třeba nůžky občas potřebujem. Většinou o výtvarce je občas půjčím.</p>	<p><u>5.Půjčuješ někomu ve škole svoje vlastní školní pomůcky?</u> Když někdo nemá tužku nebo propisku, tak mu jí půjčím.</p>
<p><u>6.Jak často se stane, že něco zapomeněš doma?</u> Myslíte úkol? To se stane málokdy. Nebo nějaký učení. To se mi stalo desetkrát a nebylo to v jedny třídě. To se mi stalo několikrát na první stupni v páté třídě. Teď ne moc často.</p>	<p><u>6.Jak často se stane, že něco zapomeněš doma?</u> Občas se mi to stane. To se stane každému. Možná tak jednou za měsíc. Pokud bych měl tipnout. Možná častěji. Možná jednou za měsíc, možná méně.</p>
<p>E.Organizace času</p>	<p>E.Organizace času</p>
<p><u>1.V kolik hodin chodíš spát?</u> Spát? To je po každý jinak. Někdy v devět, občas v deset, někdy v půl devátý. Občas v půl desátý. To je po každý jiný.</p>	<p><u>1.V kolik hodin chodíš spát?</u> Tak snažím se chodit mezi půl jedenáctou a jedenáctou. Když jsem chodil na ten gympl tak tak v devět, po deváté.</p>
<p><u>2.Máš diář?</u> Mám takový diář, na baterie je to, jenže teď akorát mi to nechce fungovat. Mám takový vlastně úkolníček – papírový. Tam si to píšu. To máme skoro celá třída.</p>	<p><u>2.Máš diář?</u> Nemám. Mám v mobilu, ale ten nepoužívám. Možná mám někdy i nějaký papírový, ale ten nepoužívám. <i>Píšeš si někam úkoly?</i> Ten jsem měl. V tý jazykovce si to píšu na desky učebnic.</p>
<p><u>3.Chodíš do školy včas?</u> Jó.</p>	<p><u>3.Chodíš do školy včas?</u> Občas se mi stane, že přijdu na pozdě. To se mi stávala i na gymplu. Učitelka chtěla i omluvenky za pozdní příchody. Takže.. mmm.... takže... Když mi bylo osmnáct, tak jsem si napsal, že mi ujel vlak... prostě jsem zalhal. To jsem měl složité dojíždění. I na tu jazykovku se mi to občas stane a to nemám složité dojíždění. Ještě spím a vyparvuju se pomalu. Vstávám v 7:56. Škola začíná v půl desáté. A bych nemusel tak brzo vstávat, tak snídám ve vlaku. Beru si prášky</p>

<p>F.Předměty</p> <p><u>Český jazyk:</u> Je to hrozně těžký. Hlavně rozbory vět. Třeba nějaký přívlástek – shodný nebo neshodný. Větný členy – byl to problém, když jsme to brali.</p> <p><u>Matematika:</u> Ještě na první stupni si pamatuju, že jsem měl vždycky jedničku. Ted' nějak od šestý třídy na druhým stupni se to nějak stěžilo. Je to ted' takový těžší. Třeba písemný dělení mi jde úplně v pořádku, ale třeba, <i>respondent má soustředěný výraz začíná si pobrukovat a vypadá, že přemýšlí o otázce</i>, kdyby bylo třeba $5872,927 : 5089,57$. To je hrozně těžký dělit.</p>	<p>ve vlaku. <i>Jak často se ti stane, že přijdeš do školy pozdě?</i> Tak možná jednou za čtrnáct dní.</p> <p>F.Předměty</p> <p><u>Český jazyk:</u> Tak český jazyk.. tak.. český jazyk.... Já jsem si dříve myslel, že to úplně k ničemu. Že k čemu je gramatika, když ten člověk stejně rozumí, když je to napsané blbě. Ale já jsem to pochopil, že je to potřeba. Že když cizinci čtou... když píšu česky nějakému cizincovi, který pořádně česky třeba neumí, tak ten textu s chybama pořádně rozumět nebude. Třeba slohy jsme si taky myslel, že jsou úplně na prd. Že k čemu to musí být stylisticky upravené. Nikdy jsem nevědě k čemu slohy jsou. Jenže jsme pochopil, že je dobře, že knihy jsou napsané napínavě. Že je to příjemné. Nebo třeba.. hmmm. Nebo jsme nikdy nedokázal pochopit k čemu jsou dějiny literatury. Jenž někdy před maturitou nebo maturitě mi došlo, že je to potřeba, když je někdo spisovatelem. Že se naučí jaký jsou díla od různých spisovatelů, co všechno napsali a jak psali, jakými styly. Český jazyk, to mi nic neříká. Tam jsme rád, že jsem odmaturoval.</p> <p><u>Matematika:</u> Matematika, tam si myslím... To sice často lidé tvrdí, že je to k ničemu. Tam jsme dokonce na gymplu objevil na jedněch matematický tabulkách nápis: „Matika je na hovno.“ Přímo takhle. To jsem tam objevil. Taky jsme studoval na jazykovce a chodil jsem na doučování z matiky na přijímačky na vysokou. To jsme taky měl půjčené matematické tabulky. To si často lidi myslí, že je k ničemu. Jenže... Samozřejmě ta základní, jedna plus jedna, je k tomu, aby si člověku měl spočítat peníze. Jenže</p>
---	--

<p><u>Angličtina:</u> Angličtina – je to takový docela. Teď je to takový občas nějaká trojka se tam vyskytne, ale na vysvědčení jsem měl vždycky z ní jedničku. Je to docela lehký. Já to mám na ty počítačové hry.</p> <p><u>Občanská nauka:</u> To jsem měl od loňska. To jsem měl dvojku. Třeba mi dělala problémy ta Evropská unie. Jak jsem nevěděl ty státy. Nebo se tam mělo napsat, kdo je vlastníkem školy. A to jsem nevěděl.</p> <p><u>G.Kdybych byl ředitelem školy, tak ...</u> Bych třeba vymýšlel, jak to udělat, kde budou</p>	<p>a plus a, to si často myslí lidé, že je to k ničemu. Ale ono je to potřeba k tý elektronice. Nebo nějaká goniometrie, nějaká algebra... já nevím co všechno... ještě nějaká lineární algebra... takže tohle to všechno, to je po potřeba například k programování a něco i k elektronice. Takže když se někdo chce věnovat těmhle těm oborům, tak tam je tohle to potřeba... zrovna... Třeba jsou i ajťáci, kteří se o matiku nezajímají. Ale jako... jako.... ale jako... jako... jako neuvědomují si, že tím nedělají dobře.</p> <p><u>Angličtina:</u> To je potřeba když.... když... třeba když jsem ji začal mít ve škole, ve čtvrté třídě, tak jsem nedokázal pochopit k čemu to je. K čemu je mi mluvit anglicky. Ale pak jsem se dozvěděl, že když půjdu do ciziny, třeba když pojedu do Anglie, tak abych se domluvil. Já si říkal, proč se potřebuju domluvit? Třeba když si potřebuju koupit jídlo nebo si potřebuju něco přečíst, třeba v kolik jede autobus. Třeba si potřebuju něco přečíst.... něco přečíst... takže... Dozvěděl jsem se časem, že to potřebujou ajťáci, programátoři. Taky se třeba někteří ajťáci v tomhle tom nesnaží, ale nedělají dobře. Nebo jsou i jiný obory... to si teď nevzpomenu... možná i doktoři to potřebují. Já nevím, co k tomu ještě říct.</p> <p><u>Občanská nauka:</u> Občanská nauka.... to asi... to asi... to je i na základce i na střední. Na střední se to jmenovalo Základy společenských věd. Tam to bylo do podobna. Občanská nauka je asi běžně o životě. Bych asi řekl. Prostě jak to funguje v životě. Všeobecně vzdělávací předměty... prostě nějaké všeobecné znalosti. Ještě nějaké předměty?</p> <p><u>G.Kdybych byl ředitelem školy, tak ...</u> Tak... tak... tak si... tak si myslím, že bych</p>
--	--

Rozhovor č II. - Respondent č. 2

2006

2018

<p>jaký třídní učitelé. Kde budou jaká třída v jaké místnosti. To bych všechno vymýšlel.</p> <p><u>Kdybych byl ministr školství, tak...</u> Normální ministerstvo školství. <i>Respondent mlčí a přemýšlí.</i> Tak bych vydělával peníze a platil bych všem zaměstnancům školy, učitelům, všem těm lidem. Aby měli dost peněz. Třeba bych změnil učebnice, aby se tam psalo jinak. Že by byly ty jiný texty. Třeba, že by ty předměty nebyly ve škole všechny povinný.</p> <p><u>Kdybych byl ředitelem zeměkoule, tak...</u> <i>Respondent se směje.</i> Tak bych řídil celou zeměkouli. <i>Tazatel se snaží upřesnit, jak by respondent řídil zeměkouli. Respondent velice dlouho přemýšlí.</i> Že by se třeba nemuselo tolik chodit do práce. Ale prodavači by museli prodávat a výrobníci stejně vyrábět. Ale ty ostatní by nemuseli tolik chodit do práce.</p>	<p>postavil celou školu na hlavu, protože... protože... se na to nehodím.</p> <p><u>Kdybych byl ministr školství, tak...</u> Tak... nevím. Asi bych také něco pozastavil na hlavu.</p> <p><u>Kdybych byl ředitelem zeměkoule, tak...</u> No to bych asi opravdu postavil celou zeměkouli na hlavu.</p>
--	--

Rozhovor č I. - Respondent č. 2

Respondent

Matka respondenta

1. Jak hodnotíš průběh svého vzdělávání?

Jako... jako... jako... Hodnotil bych to tak, že jsem získal maturitu. Jako jsem si udělal maturitu až na druhý střední škole, ale, ale ono se někdy stává, že první školu někdo nezvládne. Já jsem se setkal s tím, že je plno takových, který se o rok opozdili. Nejdříve jsem se opozdil s tím, že mám roční odklad. Pak s tím, že ve druhé třídě... Pak... že jsme ztratil rok na první střední škole. Jsme ztratil rok. Pak po maturitě jsem nastupoval na VŠ (*pozn. technického směru*). Tam jsem se opozdil s tou jazykovkou. To jsme věděl, že se po maturitě hned nedostanu. Já jsme věděl, že chci po maturitě studovat technickou školu. Ale potřeboval jsem si promyslet předně co. Takže jsem si potřeboval... jsem se připravit rok na přijímačky. Takže jsem se o rok opozdil s tou jazykovkou. Nestudoval jsme to, protože by mě ten jazyk zajímal. Studoval jsme to, protože jsme potřeboval zaplnit rok. Abych nebyl doma.

Pak ta VŠ... Takže jsme vlastně na dvou školách nevydržel. Napřed na *jmenuje druhý obor SŠ* a pak na VŠ. Teď jsme na tý jazykovce. Rád bych někde vydržel... jako... e... Poslední dobou je to, že jsem nikde nevydržel kromě té jazykovky. Takže abych teď někde vydržel.

Tu jazykovku musím dodělat, protože je zaplacená... máma už ji zaplatila.

1. Jak hodnotíte průběh vzdělávání Vašeho dítěte?

Nevím, kde začít. Průběh vzdělávání... No, když vezmu, jak to bylo. Když jsme měli jít do školy, tak měl syn odklad. On uměl už číst a počítat, ale nezvládal to sociálně... Nejdříve jsme šli na základku v *místě bydliště*. A tam mě odmítli, i když na to, vlastně, neměli nárok. Že jak takový dítě mají zvládat. Ať mu dám odklad dva roky, což jsem řekla, že asi nepůjde, protože on už všechno umí. Dva roky odklad, že to by už bylo moc. Dokonce psycholožka mi to nedoporučila. Ty dva roky. Takže jsme hledali školu jinde.

Tak jsme našli školu. Já i psycholožka, která nám tenkrát hodně pomohla, jsme obvolávaly školy v okolí. Tak jsme vlastně zjistily, že tam, co chodil do školky, by mohl nastoupit. Tam ho taky nechtěli. Ale to si nějak řešili se starostou. Ten byl strašně hodnej. Takže ho tam vezmou. Ten starosta nám tenkrát odpustil i platbu za tu školku. To bylo, vlastně dobře, protože syn znal ty děti ze školky. Bylo tam málo dětí, tak to bylo ideální. Měli jsem i štěstí na paní učitelku v první třídě.

Sháněli jsme asistenta. Tenkrát to snad dělali kluci z vojny. Prvního půl roku jsme nikoho nesehnali. Měl až od druhého pololetí. To jsme moc štěstí neměli. To byl kluk, kterého to moc nebavilo. On mi to potom i řekl. Pak jsme měli zase jinou asistentku. Pak jsme měli další. Ta poslední byla dobrá. Pak mi ve třetí třídě řekli, že už asistenta nepotřebuje, že tam bude paní asistentka učit. Takže byl bez asistenta. Na tom první stupni jsme měli docela štěstí na učitele. Někteří byli horší, někteří lepší, ale šlo to.

Na druhém stupni jsme věděla, že to nepůjde. Zнала jsme tu paní učitelku. A taky to nešlo. Vždycky, když byl nějaký problém, tak byl problém v mém synovi. Vývrcholilo to tím, že jeden kluk kroutil mu tak prstem, až mu ho zlomil. To bylo v šesté třídě. Já už jsme v té době pracovala jinde ve škole, takže jsem si ho tam vzala. I když jsem ho nechtěla mít ve škole, kde

Rozhovor č I. - Respondent č. 2

Respondent

Matka respondenta

dělám. Tam ho bohužel děti nepřijaly, protože ho neznaly. A bylo to tam takový, že tam nebyla moc dobrá třída. V té škole předtím ho brali, jakože je normální kluk. Byl tam jinej, itegrovanej... ten byl mentálně postiženej... tomu tam taky hodně ubližovali. Ten pak odešel. My jsme tam vydrželi až do té devítky. Asi tomu hodně pomohlo, že jsem tam pracovala, tak jsme se o všem hned dozvěděla. No nějak jsme to přežili.

Pak jsme nastoupili na učňák. To nám poradila psycholožka. *Respondent jmenuje organizaci věnujícím se lidem s Aspergerovým syndromem odkud byla psycholožka.* Já jsem chtěla, aby šel na obchodní akademii mezi holky. Že on si rozumí jenom s holkami. Kluci ho vždycky zlobí. Našla nám učňák, kde byli jenom kluci. Samozřejmě to nedopadlo dobře. Šikanovali ho, zmlátili ho a natáčeli to na video. Řešila to policie a syn musel odejít. Já jsem se z toho zhroutila. Syn z toho byl hodně dlouho špatnej. Šli jsme na speciální střední školu. Bylo to hrozné dojíždění. Já si myslím, že ti učitelé tam byli dobří. Syn tam má s někým něco, že jo. Nelíbí se mu tam jedna učitelka. Ale podle mě to bylo takový... malá škola, málo dětí. Asi nejlíp, co jsme mohli chodit.

A ta vysoká. *Smích.* Nejdříve se tam bál chodit. Tak chodil rok na tu jazykovku. To bylo úžasný. Žádný problémy nebyly. Pak nevěděl co. Pak že to na tu vysokou zkusí. Moc dlouho to tam nevydržel. Můj dojem je ten, že tam moc nemají o ty děti zájem. Mají tam hodně prváků a chtějí se jich zbavit. Chtějí tam jenom ty nejlepší. A když má někdo nějaký problém, tak co tam je, že jo?

No teď je zase na jazykovce. Docela mě překvapili. Když tam chodil tenkrát, tak tam žádné problémy nebyly. Já jsem s nimi mluvila brzo na jaře a říkala jsem jim jaký je, že tam předtím chodil. Tak jsme se tam přihlásili. A oni mi týden před začátkem volali, že bude mít nějakou jinou lektorku, že když to nepůjde, že

Rozhovor č I. - Respondent č. 2

Respondent

Matka respondenta

	<p>nám vrátí peníze a budeme muset skončit. A to jsme se naštvála, že jsem ji tom říkala na jaře. Kdyby mi to řekli na jaře tak to беру, ale týden před nástupem. Ale zatím tam chodí. Žádný problémy nejsou, tak uvidíme.</p>
<p><u>2.Co bys poradil ministrovi školství, jak vzdělávat děti s Aspergerovým syndromem?</u></p> <p>Co bych poradil ministrovi školství? Poradil bych sehnat takové učitele. Aby to jako... On že by je vzdělával? Nebo že by sháněl učitele, které je by vzdělávali.</p> <p><i>Respondent mluví rychle a je mu hůře rozumět.</i> Já myslím... já teda nechápu, že když existuje střední speciální, tak proč neexistuje i vysoká speciální. Já si říkám, že když existuje střední, tak musí být ministerstvo schopné zvládnou i vysokou speciální. Nebo aspoň vyšší odborná speciální. Na to abych asi měl, abych to zvládnou. Takže... takže... já... Tam by měli být. Takže takhle si to myslím. Myslím si, že by tam měli být dobří učitelé... na těch speciálních školách...</p> <p>Přemýšlím, co bych k tomu ještě řekl. Takže... Měli by tam být... Měli by tam být dobří učitelé, aby to uměli podat a měli by mít s těmi Aspergerema trpělivost. Měli by tam mít srozumitelný výklad... srozumitelný výklad... A když se na něco ty Aspergři zeptají, tak by ji měli být schopní odpovědět. A měli by ty Asperegry doučovat.</p>	<p><u>2. Kdybyste měla možnost poradit ministrovi školství, co byste mu poradila?</u></p> <p>Co bych mu poradila? <i>Smích.</i> Ono je to těžké. Aspergerův syndrom je široký pojem. Každý dítě je jiný. Jak teď pracuju v tý škole, tak vidím, že některé ději jsou schopné chodit do normální školy a některé ne. Když syn měl nastoupit do školy, tak vím, že jsem i psala na ministerstvo. Oni mi řekli, že když seženu šest dalších dětí, tak mi povolí speciální třídu na základce. Myslím si, že by bylo dobré, kdyby takové třídy byly. Kdyby tam byly jen takovéhle děti. Ale musel by tam být speciální učitel, který by tomu rozuměl. Kdybych tenkrát měla možnost ho dát do takovéhle třídy, tak asi jo. Protože jsme měli celou dobu našeho studiu pocit, že jsem tam jenom trpěný. Že tam nepatříme, jo. Radši bychom chodili někam, kam to dítě patří. Syn třeba nemohl na výlety. Aby mohl, tak jsme musela jít s ním já. Nikoho nezajímalo, že musím chodit do práce. Byl jako vyřazovaný ze všech těch ostatních aktivit. Nemohl na výlety, koncerty a další akce. I když si myslím, že by to zvládnou. Prostě si to chtěli zjednodušit. Takže si myslím, že kdyby byla třída pro tyhle děti. Možná je to v Praze lepší. My jsme ten venkov.</p>
<p><u>3.Co si myslíš, že je největší chyba při vzdělávání osob s Aspergerovým syndromem?</u></p> <p>Tam si myslím, že je chyba, že s některými žákami a některými učiteli nedokážou Aspergeři vyjít. A ty profesori to neumějí pořádně podat, aby to ti Aspergeři chápali. Takže... takže... Neumějí to pořádně podat. Podávají to, tak že tomu výkladu ty Aspergeři pořádně nerozumějí. Takže asi takhle.</p>	<p><u>3. Co si myslíte, že je největší chyba při vzdělávání osob s Aspergerovým syndromem?</u></p> <p>Největší chyba? Největší chyby je, že je vzdělávají lidé, kteří o tom nic nevědí. I když mají třeba vystudováno. Já má zkušenosti, že jsou lidé, kteří o tom nic nevědí. I když mají vysokou školu. Anebo si o to něco přečtou. Ale ty děti jsou různí, že jo. To, co platí pro jednoho, neplatí pro druhého. Když o tom učitel nic neví,</p>

Rozhovor č I. - Respondent č. 2

Respondent

Matka respondenta

	<p>tak si myslí, že to dítě zlobí. Proč to dítě, ale zlobí? Třeba se děje něco, co tomu dítěti vadí. Třeba se nezamyslí, nad tím že... teď mluvím z praxe.... dítě jde do jiné třídy, než je zvyklé. A teď je zvyklé si vzít láhev s pitím a učitel mu to zakáže. Dítě potom udělá scénu. Ale tomu se dá předejít, prostě mu to povolit. A je to úplně jednoduchý. Učitel by mu dovolil a dítě bylo v klidu. To vzdělání... Hlavně to povědomí o tom je důležitý.</p>
<p><u>4. Co bys dělal jako učitel, kdybys měl ve třídě dítě s Aspergerovým syndromem?</u> Snažil bych se... já právě nevím, jestli bych zvládal takového dítě učit. Nevím... Podle toho jaké by bylo. <i>A pokud bys měl poradit učiteli, který má ve třídě dítě s Aspergerovým syndromem?</i> Tak bych mu poradil, že by si měl nastudovat speciální pedagogiku. A učí srozumitelně. Taky jsem chtěl říci k tamtomu... k tamtomu (<i>pozn. k otázce č.2</i>)... Že na speciálních školách by měli být speciální pedagogové. Že ty by měli vzdělávat Aspergerovy.</p>	<p><u>4. Co byste dělala, kdybyste byla učitelka a měla ve třídě dítě s Aspergerovým syndromem?</u> Co bych dělala? <i>Smích.</i> Sice nejsme učitelka, ale máme jich tam plno. Takže co dělám. To člověk musí být trpělivý a musí se snažit. Těm ostatním dětem se to snažím vysvětlit. A snažím se ho pochopit. Vědět, že když zlobí, tak to má nějakou příčinu. Ta trpělivost je důležitá.</p>
<p><u>5. Jak tě připravila škola na život?</u> Zatím... takže mám maturitu. Zatím si myslím, že moc ne. Uvažuji o nějakém tom dalším studiu. Připravila mě střední, protože to mám maturitu. Že nejsme blbej a mám maturitu...</p>	<p><u>5. Jak si myslíte, že připravila škola Vašeho syna pro život?</u> <i>Smích.</i> Hodně špatně. Nijak. Prostě nijak. Nepřipravili ho pro život vůbec. On je nepoužitelný. Ale to si myslím, že celkově naše školství pro život nepřipravuje. Že něco nabífluje, ale to mu je k ničemu. Možná se tam trošku naučil vycházet s lidmi. No, což myslím, že je problém celkově, praktické využití znalostí. Nebo to chování. On je třeba dobrej na češtinu, ale k čemu mu to bude? On to nedokáže použít. Myslím si, že všechny ty děti, když vyjdou z gymnázia, tak neumějí nic. Nikdo je nezaměstná, protože nemají praxi. Občas si říkám, že jsme ho nedala na toho truhláře, že by aspoň něco uměl.</p>

Rozhovor č I. - Respondent č. 2

Respondent

Matka respondenta

6. Jak sis vybral současnou školu?

Na to jsme přišli s mámou. Já jsem si to vybral tak, že na střední školu chodil jeden žák, který měl Aspergerův syndrom. *Respondent jmenuje studenta a udává jeho adresu bydliště.* On tam vlastně studuje druhý obor. On je hrozně dobrej v angličtině. Ještě lepší než já. A on... a no... vlastně... On odmaturoval z angličtiny státně za jedna. Já jsem si říkal, jak je možné, že když mám certifikát B1, že jsem o hodně horší než on. Já jsem věděl, že když jsem chodil tenkrát na tu jazykovku, tak jsem neměl čas se učit angličtinu, protože jsem se učil na přijímačky na vysokou školu. Takže jsem se moc toho nenaučil. Takže jsem se rozhodl kvůli tomu spolužákovi... To jméno se zase změní? Takže jsem mu začal závidět. Tak jsem se rozhodl jít znova na jazykovku. Šel bych tam i kdybych neskončil na střední.

Říkám si, že pokud vyjde pozitivní, že se hodím na programování, tak tomu to jenom pomůže. Takže takhle jsem si to vybral.

7. Vydělal sis už někdy nějaké peníze?

Já jsem třeba chodil k bratrancovi uklízet. On.. On má... Tak jsme si tím vydělával dvě stovky měsíčně. Teď už to padlo. V dřívějších letech jsem si vydělával. A když byla babička na živu, tak jsme si u ní vydělával za jeden úklid deset korun. Že jsem jí vyluxoval pokoj.

U bratrance jsem se si vydělával do června 2007 od 2014.

6. Jak si syn vybral současnou školu?

Tu jazykovku? Protože nevěděl, co jiného. Ta angličtina ho baví. On si myslí, že to někdy použije, že bude něco překládat. Jinou možnost asi tak neměl. Když ztroskotal na tý VŠ. On chtěl na nějakou vyšší odbornou, ale ty jsou jenom dvě. Jenda je zaměřená na silnoproud, se kterým on díky epilepsii nemůže pracovat. Tam by ho ani nepřijali. Jemu to komplikuje ta epilepsie. On by rád něco opravoval, ale to nemůže.

Pomáhala jste mu s výběrem nebo si školu vybral sám? Já už si nepamatuju, kdo s tím přišel před těmi dvěma lety, kdy to studoval poprvé. Možná, že syn s tím přišel. Nevím. Nepamatuji si to přesně.

7. Už si Váš syn někdy něco vydělal?

Smích. No, asi pět set. Jak jsme sháněli práci, tak byl někde na zkoušku. A tam jim dali... My dokonce nevíme, jestli ty pracovní místa vznikla. To byla nějaká firma, která chtěla zaměstnávat zdravotně postižené. Pronajali si nějakou příšernou továrnu. To byla stará továrna s rozbitými okna. Hrozné podmínky... Hrozné sociální zařízení... Můj syn na to do teď vzpomíná. Měli třídít odpad. Nějaký kovový součástky. Měli tahat šroubky. Nejdříve si je tma vzali na zkoušku. Tam byli asi tři dny a dostali pět set. Pak to asi padlo. Pořád jsme tam volali. Oni říkali: „Zavolejte si za měsíc.“

Tu práci nám doporučili v *jmenuje neziskovou organizaci věnující se lidem s Aspergerovým syndromem.*

Rozhovor č I. - Respondent č. 2

Respondent

Matka respondenta

8. Co si myslíš o integraci?

Jako žáků? Já se v tom nevyznám. Ale říkala máma, že každý v integraci musím mít asistenta. Že zruší praktické školy a pak zjistí, že není na asistenty. Jako... Takže takhle to je.

9. Máš nějakou zkušenost s asistentem?

Já jsem měl asistenty do páté třídy na základní škole. Na všechny hodiny.

10. Byla škola, do které jsi chodil, něčím zvláštní?

Nevím já nevím... Akorát střední byla speciální.

11. Je něco zajímavého na co jsem se tě nezeptala, ale ty bys mi to chtěl říct?

Já přemýšlím, co bych ještě řekl. *Respondent si odkašlává.* Přemýšlím...

8. Co si myslíte o integraci?

Myslím si, že se snaží zaintegrovat i děti, které toho nejsou schopné. Myslím si, že některé děti lze integrovat, ale některé prostě nejdou integrovat. Pak tím trpí celá ta třída. Tím, že se snažíme integrovat děti, které prostě nejdou integrovat. Trpí tím ta učitelka, to dítě a potom i celá ta třída.

9. Máte zkušenosti s asistentem pedagoga?

Protože ho dělám. *Smích.* Máme, co jsme měli ty asistenty. To už jsme říkala. Znam spoustu asistentů pedagoga. Je to těžká práce. A někdo si myslí, že tam ten asistent nic nedělá a sedí. *Pomohl Vám asistent?* No, pomohl. Myslím si, že by bylo nejlepší, kdyby měl toho asistenta od první třídy. Někteří ti asistenti jsou na houby, ale ti nevydrželi. Třeba ta poslední paní asistentka byla dobrá. S tou si syn rozuměl. Myslím, že mu i pomohla.

10. Chodil Váš syn do speciální školy?

Ne. Akorát ta střední škola. Jestli se to tak dá brát. Tam je to takové divné. Ale jinak do speciální nechodil.

11. Je ještě něco, co byste mi chtěla říci a já se vás na to nezeptala?

To nevím. *Smích.* Co je důležitý? Teď mě napadne. Mně to vždycky napadne potom. Já doufám, že se to za těch dvacet let změnilo. Než když jsme my šli do té školy. Pevně doufám. Ale někdy se setkávám s tím, že se toho moc nezměnilo. Nevím, jestli to povědomí je lepší. Aby ta společnost věděla, že ty děti jsou něčeho schopný. Když se jim teda trochu pomůže

Rozšiřující rozhovor s matkou respondenta č. 2

1. Do kolika škol chodil?

To bych musel spočítat. První stupeň chodil do jedné školy, pak do té druhé. Pak na střední na učňák. Tam byl něco více než půl roku. Pak šel na tu střední, pak jazykovku. Pak šel na to VŠ. Pak šel znovu na tu jazykovku.

Na VŠ byl asi dva měsíc. Nedostal se ani k prvnímu zkouškovému. On se vracel domů kolem osmé. A to prostě nešlo. Ještě s tou epilepsií. To prostě nešlo. Nechápu, že mu nenabdli formu alternativní. Že by třeba na něco nechodil. Když jsme byli v tom středisku pro ty postižené, tak taková neochota. Myslím si, že kdyby měl nějaké úlevy, že by zvládnul. Nejdříve nám slíbili toho asistenta. Pak nebyl, žádného nesehnali. Kdyby měl toho asistenta, tak myslím, že by to zvládnul. A měl by třeba prodloužený to studiu o něco. Pro něj bylo hrozný bejt někde v tu určitou dobu. Pak tam někde bloudil, protože ty prostory jsou obrovský. Pak si myslím, že z té přednášky nic neměl. Protože on, jak se dostane do takový té tenze, protože nemůže najít, kde má být. To pak trvá, než se uklidní. Podle mě bylo to studium narušené hledáním učeben. Tímdle tím... téma organizačními věcmi... to sestavení rozvrhu, kredity a takovýhle věci. Takže pak se nemohl soustředit na to, co by se měl naučit.

2. Jaké byly důvody přestupu?

Přestupu? To už jsem říkala. Že na tý základce ta učitelka. Ta byl taková svérázná. Nejenom my jsme s ní měli problém. Tam potom došlo k šikaně jiného dítěte. A nakonec jsem se dozvěděla, že se rodiče ozvali a jí pak zbavili třídnictví té třídy.

Tak změna v tom učňáku. Že ho šikanovali vlastně. To ho zmlátili a pak to řešila ta policie.

Když potom byl dlouho doma po VŠ tak že půjde na obchodní akademii. Já jsme mu říkala, že zase bude nadávat na dojíždění a tohle. A on že tam chce a potom si to rozmyslel.

3. Co je nejdůležitější pro vzdělávání osob s AS?

Ty učitelé. Aby ty učitelé měli tu informovanost. Nejenom že si o tom něco přečtou. Aby ten učitel ho dokázal zapojit mezi ty spolužáky. Aby dokázal tu atmosféru... Aby byla ta atmosféra. Ty děti, podle mě, vycítí, když ten učitel to dítě přijme. A to myslím, že nejenom u autistů. Pokud ho přijme, tak to děti vycítí a přijmou ho taky. Pokud je ten učitel jenom otrávený, že tam má nějakého autistu, kterej mu vadí. Tak ti děti ho nepřijmou taky.

4. Co Vám nevíce pomohlo?

Psycholožka – jediný člověk, který nám pomohl, že volala do školy. Že jsem chodila běhat, že jsem se z toho nezbláznila.

5. Kdo Vám nejvíce pomohl?

Moje maminka, pak ta psycholožka – na začátku. Pak byla úžasná ta paní učitelka v první třídě.

6. Co pro Vás bylo největší překážkou?

No... to je těžký... Takový ti lidi, který to brali, jakože prostě... nic nevěděli... a mysleli si, že patří do bláznice... ti rodiče těch ostatních dětí....

Příloha 5 – Transkripce rozhovorů ke kazuistice č. 3

Rozhovor č II. - Respondent č. 3

2006

2018

<p>A. Mateřská Škola:</p> <p>1. <u>Jak se ti tam líbilo?</u> Pamatuju si jen na to, že se mi tam vůbec nelíbilo.</p> <p>2. <u>Pamatuješ si na nějakého spolužáka?</u> Pamatuji si jenom na <i>jmenuje spolužáka</i>, a to jenom matně. Protože byl strašně otravný .</p> <p>3. <u>Pamatuješ si na nějakou hračku?</u> Ne.</p> <p>4. <u>Pamatuješ si na nějakou paní učitelku?</u> Jenom na jedno jméno. Nic víc.</p> <p>5. <u>Poslal bys své dítě do školky? Je školka užitečná?</u> Užitečná, ale nevím to jistě. Ale nemusí být užitečná z jednoho důvodu, nemusí být příjemná pro ty děti.</p> <p>6. <u>Pamatuješ si na něco zajímavého, co by si mi chtěl říct a já se nezeptala?</u> Ne. Vůbec nic.</p> <p>B. Škola:</p> <p>1. <u>Těšil ses do školy?</u> Nepamatuji si, mám pocit, že ne.</p> <p>2. <u>Měl jsi nějakou představu o tom, jak to tam bude</u></p>	<p>A. Mateřská Škola:</p> <p>1. <u>Jak se ti tam líbilo?</u> Už si nepamatuju... Tehdy – nevím, tehdy - to nebylo asi ideální. To už vím, protože jako ... mám matnej dojem – docela kladnej; co si pamatuju.</p> <p>2. <u>Pamatuješ si na nějakého spolužáka?</u> Vím, že tam byl jistej <i>jmenuje</i>, co mne otravoval. Co mi přišel něčím otravněj, ale já už nevím čím. A potom ještě na jednoho, co hrozně smrděl na záchodě.</p> <p>3. <u>Pamatuješ si na nějakou hračku?</u> Vím, že tam byla tělocvična, ale na nic konkrétního.</p> <p>4. <u>Pamatuješ si na nějakou paní učitelku?</u> Vím, že tam byla paní učitelka <i>jmenuje</i>. Ale jenom to jméno.</p> <p>5. <u>Poslal bys své dítě do školy? Je školka užitečná?</u> Záleží na okolnostech, ale... Nebude počítat, že je to snad povinný... ten poslední rok. Tak asi jo. Pokud budu mít důvod předpokládat, že to není úplná kravina. Socializace před školou je vždycky užitečná – než ve škole, kdy se musí rovnou začít pořádně učit.</p> <p>6. <u>Pamatuješ si na něco zajímavého, co bys mi chtěl říct a já se nezeptala?</u> Ze školky? Ne, z tý si opravdu nic nepamatuju.</p> <p>B. Škola:</p> <p>1. <u>Těšil ses do školy?</u> To si nepamatuju.</p> <p>2. <u>Měl jsi nějakou představu o tom, jak to tam</u></p>
---	---

Rozhovor č II. - Respondent č. 3

2006

2018

<p><u>vypadat?</u> Tak tehdy myslím, že ne. Pravděpodobně ne, ale jinak nevím.</p> <p><u>3.Do kolika škol jsi chodil?</u> Chodím do druhý.</p> <p><u>4.Co si myslíš, že by se měl člověk ve škole naučit?</u> To, co je potřeba dál do života. Třeba nenechat se ošidit v obchodě. To je docela praktický. Měl by se naučit číst a psát. To je jedna z nejdůležitějších věcí. Počítat, ale hlavně číst a psát. Protože číst a psát – kdybych se to nenaučili, tak v jsme budoucnosti nanic. Všichni to berou automaticky, že to umíme.</p> <p><u>5.Co chceš dělat po škole za zaměstnání?</u> Ještě nevím, ale pokud možno ne ruční práce. Směr žádný nemám – je jich spousta. Může to být věda, programování, počítače apod.</p> <p><u>6.Myslíš, že tě ve škole něco naučí, co budeš později potřebovat ve svém zaměstnání?</u> Jo, ale podle mne to může být hodně z toho co se naučím. Když pak třeba nebudu umět číst a psát, tak pak budu moc dělat jenom nějakého dělníka – a to ještě jestli to vůbec budu moc dělat.</p> <p><u>7.Už ses se ve škole naučil něco, co si mohl později využít i doma nebo jinde mimo školu?</u> Jo, určitě. Ale už nevím, kdy a co. <i>Tazatel žádá, aby byl respondent konkrétnější.</i> Nic mne nenapadá. <i>Respondent má soustředěný výraz a mlčí.</i> Akorát tu angličtinu – tu mohu říct rovnou. Tu trochu používám na počítači. A nejen tam –</p>	<p><u>bude vypadat?</u> Nemám, ale možná tehdy jo. Protože mi určitě někdy doma řekl, co mám čekat.</p> <p><u>3.Do kolika škol jsi chodil?</u> No, no... dvě základní, jedna střední ... dvě vysoký?</p> <p><u>4.Co si myslíš, že by se měl člověk ve škole naučit?</u> Primárně, když je to škola, tak věci, co bude potřebovat do života. Základní škola v podstatě: číst, psát, počítat; to na co bude navazovat střední a vysoká škola. ... A potom to bude v podstatě příprava na nějaké budoucí povolání. A případně se tam občas učí základy občanského soužití, ale to by se mohli naučit i doma...Nebýt toho, jaká je občas realita.</p> <p><u>5.Co chceš dělat po škole za zaměstnání?</u> S jistotou ještě nevím, chce se mi říct, pokud se někam dostanu, tak tam, kam se dostanu. V závislosti na tom co studuju, směr matematika a IT a možná trochu máznutý biologií, ale zázrak to nebude... ta moje biologie.</p> <p><u>6.Myslíš, že tě ve škole něco naučí, co budeš později potřebovat ve svém zaměstnání?</u> Skoro všechno. Nebudu počítat teď dovednosti sociální a socializační, od toho škola není. V tuto chvíli už.</p> <p><u>7.Už jsi ses ve škole naučil něco, co si mohl později využít i doma nebo jinde mimo školu?</u> Jelikož jsem na vysoké škole, tak už opakovaně.</p>
---	--

Rozhovor č II. - Respondent č. 3

2006

2018

<p>např. anglická písnička v rádiu – mne zajímá o čem to je.</p>	
<p><u>8.Co se ti ve škole nejvíce líbilo nebo i stále líbí?</u> Asi šachový kroužek. To je tak všechno, co k tomu můžu říci.</p>	<p><u>8.Co se ti ve škole nejvíce líbilo nebo i stále líbí?</u> Čím jsem dál, tím zajímavější věci.... V tuto chvíli je nejzajímavější vidět tu matematickou prasárnu, v níž se průměrný člověk ztratí. A přesně vědět, o co go.</p>
<p><u>9.Co se ti ve škole nejvíce nelíbilo nebo i stále nelíbí?</u> Učení. <i>Tazatel se ptá, zda může být respondent konkrétnější.</i> To mluví za všechno. Mne nebaví učit se. Koho by bavilo učit se? Akorát Einsteina, ale možná ani toho ne.</p>	<p><u>9.Co se ti ve škole nejvíce nelíbilo nebo i stále nelíbí?</u> V tuto chvíli je to pravděpodobně to, že se musí ráno vstávat.</p>
<p><u>10.Dostal si někdy poznámku?</u> Jednou, za křídovou válku. Za účast v křídové válce.</p>	<p><u>10.Dostal si někdy poznámku?</u> Jo, jednou... a štve mne, že tam napsali: porušuje školní řád. Nemohli přesně napsat, co tam bylo? Napsali jenom tohle. Kdyby tam bylo: za házení předmětů; ve skupinové házení předmětů ve dvou stranách ve třídě – tak v pohodě. Ale jenom: porušuje školní řád.</p>
<p><u>11.Myslíš, že sis ji zasloužil?</u> Dostali ji všichni účastníci, tak asi jó. Bylo to plýtvání křídami a špinění třídy.</p>	<p><u>11.Myslíš, že sis ji zasloužil?</u> <i>Smích.</i> Myslím si, že jsme si ji zasloužili všichni. Mně na tom jenom vadí to, že mi nezapsali, za co je.</p>
<p><u>12.Stalo se ti, že někdo ve škole říkal něco o tom, jak tě doma vychovávají?</u> Ne, co já vím, tak ne.</p>	<p><u>12.Stalo se ti, že někdo ve škole říkal něco o tom, jak tě doma vychovávají?</u> Je to možný, ale vůbec si to nevybavuju. A to možná ani v tu chvíli, kdy mi to říkali.</p>
<p><u>13.Říkal někdo ve škole o tvých rodičích něco, co se ti nelíbilo?</u> Protože tady ve školách se obecně nenadávat do rodičů - do kterých chodím. <i>Tazatel chce vysvětlit, co znamená nadávat do rodičů.</i> Nadávat do rodičů znamená říkat něco jako, že jsou kretění apod. Na</p>	<p><u>13.Říkal někdo ve škole o tvých rodičích něco, co se ti nelíbilo?</u> Nic si nepamatuju, ale kdyby to bylo něco hrozného, tak si to zapamatuju... Nic hrozného to nebylo.</p>

Rozhovor č II. - Respondent č. 3

2006

2018

<p>bývalé škole si nadávaly děti do rodičů často. Třeba <i>respondent jmenuje spolužáka</i> říkali, že je jeho máma kráva.</p>	
<p>14. <u>Viděl si, že někdo ve škole někoho šikanoval?</u> Jo. Konkrétně <i>respondent jmenuje spolužáka z bývalé školy. A respondent jmenuje spolužačku X Y.</i> Teď tady, ale už se s tím skončilo. <i>Tazatel se ptá proč.</i> Už je to přestalo bavit. Ona se nezměnila, ale ostatní si našli jinou zábavu.</p>	<p>14. <u>Viděl si, že někdo ve škole někoho šikanoval?</u> Tak, jestli mám mluvit o základní škole, tak tam to občas jelo hodně zajímavě... nebylo to zase, že by se tam někdo s někým zabíjel, ale říct, že šikana nebyla nejde, někdy ty cíle dělaly docela zajímavé věci, tak se nedivím, jak to vzniklo, ale furt tam byla.</p>
<p>15. <u>Šikanoval tě někdo někdy ve škole?</u> Nevím. <i>Tazatel se ptá, zda respondent pozná šikanu.</i> Já vím, co je šikana.</p>	<p>15. <u>Šikanoval tě někdo někdy ve škole?</u> To si nevybavuju. Všichni jsme byli takový hovada, že těžko říct.</p>
<p>16. <u>Šikanoval si někdy někoho ve škole? Uměl bys někoho šikanovat?</u> Možná... asi... Nó, Spolužačku X.Y. trochu, jestli se to dá říct. Občasné zapojení do buzerace X.Y. <i>Tazatel se ptá, proč to dělal.</i> Proč? Protože to byla taková veřejná zábava. Ona v podstatě furt prováděla někomu drobnosti – neúmyslně nejspíš. <i>Povzdech.</i> Fakt stokrát nic umožnilo osla.</p>	<p>16. <u>Šikanoval si někdy někoho ve škole? Uměl bys někoho šikanovat?</u> Na druhou otázku určitě, na první nevím. Zpětně si myslím, že možná ano, ale tehdy jsem vůbec nevěděl, že někoho šikanuju. Takže nevím.</p>
<p>17. <u>Jezdíš do školy v přírodě? Jak se ti tam líbilo?</u> Jó. Vždycky to mohlo být lepší, ale zároveň tam bylo dost místa na zhoršení.</p>	<p>17. <u>Jezdíš do školy v přírodě? Jak se ti tam líbilo?</u> Někdy jo...tak na prvním stupni vím, že se mi tam fakt nelíbilo... ale co si matně vybavuju... tak nevím, proč se mi to tehdy nelíbilo? Zpětně... když to беру zpětně, tak to bylo docela v pohodě. Potom, už později, byly školní výlety v pohodě už všechny. Tak já nevím, už školy v přírodě jsou i lyžáky a tyhle věci, to už bylo docela dobrý.</p>
<p>18. <u>Máš nějakého koníčka?</u> Šachy a to bude asi všechno. A možná paření na počítači. Jestli se to tak dá říct? Znáte hru Rytíři a kupci?</p>	<p>18. <u>Máš nějakého koníčka?</u> Těžko říct. Nemám něco, čemu se budu furt věnovat. Nemám takhle jednu konkrétní činnost –dlouhodobě.</p>

Rozhovor č II. - Respondent č. 3

2006

2018

19. Umíš něco lépe než tvoji spolužáci?

Matiku – to na 100%. A pak asi šachy – o dost.

20. Vědí to ve škole?

Určitě vědí. Vědí to. Třeba v matice to všichni vědí. A ti, co hrajou šachy, vědí, že jsem nejlepší. Na šachových turnajích mám nejlepší výsledky ze všech našich hráčů.

C. Soc. oblast

1. Chodíš do školy na všechny hodiny?

Chodím na všechno.

2. Sedíš s někým v lavici? Kde sedíš?

Máme lavice pro jednoho. Sedím ve středu třídy – zhruba. Ideální místo na to, aby se dalo opisovat – spíš ale hlavně ode mne.

3. Co si myslíš o učitelích?

Vůči některým mám hodně velké výhrady.

19. Umíš něco lépe než tvoji spolužáci?

Tak ... chce se mi říct, že mnohé věci umím líp než mnoho mých bývalých spolužáků... *smích* Ale ty už jsou proto jenom bývalí. Takže už asi moc ne.

20. Vědí to ve škole?

Na střední škole to třeba byla matematika. Do jistý míry to byla biologie a matematika na základní taky, ale tam to věděli. To si pamatuju, že se kolem mě na základní škole objevil při písence shluk lidí a už mě popoháněli *smích* ať to dopíšu, ať mají co opsat. *A co učitel?* Musel nutně odejít. Ale jinak je v podstatě nastavena laťka tak vysoko, že je těžký umět něco líp než moji spolužáci.

C. Soc. oblast

1. Chodíš do školy na všechny hodiny?

Co znamená všechny hodiny? Jako předměty nebo vyučovací hodiny? Na předměty jsem chodil na všechny. Jedna věc je tam, že mám občas absenci na hodinách, ale nemám tam konkrétní předmět.

2. Sedíš s někým v lavici? Kde sedíš?

Tak na základní a střední nebyly lavice po dvou, možná na první stupni, to si nepamatuju. Tady – jak v čem. V některých ano, v některých ne. Podle toho, co je za předmět. Například na angličtinu sedíme po dvou, protože je to dost práce ve dvojicích. Mám poněkud nestabilní dvojici. No a teď si ke mně pravidelně sedá na ten jeden předmět spolužák, protože mi to de líp a můžu mu poradit.

3. Co si myslíš o učitelích?

Vím, že na základní škole, ale potom i na střední,

Rozhovor č II. - Respondent č. 3

2006

2018

<p>Nebudu jmenovat. Učí pracovky – ta mi vadí jako učitelka, další učí češtinu a zemák – ta mi vadí hlavně tím, co učí.</p> <p><u>4. Jsou spravedliví?</u> Podle mne jó.</p> <p><u>5. Když něčemu nerozumíš, můžeš se jich zeptat? Pomůžou ti?</u> Jak který učitel. Jsou učitelé, co pomáhaj a co nepomáhaj. Jsou ochotný pomoc každému, nebo nikomu. Při písemkách nikdy nepomáhaj.</p> <p><u>6. Žalují rodičům?</u> Závažný věci určitě. Ale to už není spíš žalování, ale důležité oznámení.</p> <p><u>7. Které učitele máš rád nejvíce a které nejméně.</u> Nejradši mám třídní a nejmíň na pracovky. To je fakt děsná úča. To není jenom <i>respondent mění tempo řeči a hovoří vysokým hlasem</i> klid, klid, klid. <i>Respondent se vrací ke své obvyklé intonaci.</i> Ta sype poznámky. Je nepříjemná na žáky – v podstatě jedovatá. On ji nemá nikdo rád.</p> <p><u>8. Máš ve škole nějakého kamaráda?</u> Jednoho.</p> <p><u>9. Co spolu děláte?</u> Ani nevím. Blbosti – dost. On už flusal na auto a já taky. Bylo zaparkovaný auto- nikdo před náma, nikdo za náma. Tak jsme si flusli. Nikdo kupodivu na nás nevystartoval. <i>Respondent schválně řihá. Zdá se, že čeká na reakci tazatele.</i></p>	<p>nebyli úplně ideální – mám teď na mysli jejich pedagogické schopnosti, ale tady na vysoké škole – není na co si stěžovat. Obzvlášť potom, co vím z doslechu, tak vím, že ti nejhorší u mě, jsou stále dost dobří učitelé.</p> <p><u>4. Jsou spravedliví?</u> V podstatě všichni, které si pamatuju byli spravedliví.</p> <p><u>5. Když něčemu nerozumíš, můžeš se jich zeptat? Pomůžou ti?</u> <i>Vesele</i> Chce se mi říct, že ano, ale občas se najde nějakej, který ve snaze někomu pomoci, to zamotá ještě víc.</p> <p><u>6. Žalují rodičům?</u> Učitelé? <i>Vesele.</i> Na vysoké škole už se toto opravdu nevede a co se týká střední a základní, to už si nepamatuju.</p> <p><u>7. Které učitele máš rád nejvíce a které nejméně.</u> Já nedělám diference. Těžko říct. Každý je unikátní, nemůžu... Mně se nestalo, aby byl učitel, který mi přímo vadil.</p> <p><u>8. Máš ve škole nějakého kamaráda?</u> Řeknu... Velice pravděpodobně ne. Minimálně oni si to nemyslej a já taky ne.</p> <p><u>9. Co spolu děláte?</u> Maximálně jsme ve stejné lavici.</p>
---	--

Rozhovor č II. - Respondent č. 3

2006

2018

<p><u>10.Co děláš o přestávce?</u> Jak kdy. Běžné věci – záleží na tom, jaká je to přestávka. Občas se zapojuju do celo třídních blbostí – vždy někdo něco vymyslí, takovou blbou hru - nějakou. Zbytek už je průměrný.</p> <p><u>11.Chceš mi říci něco zajímavého o svých spolužácích?</u> Musím přemýšlet. <i>Respondent má soustředěný výraz a dlouho mlčí.</i> Jediný zajímavýho se dá říct, že spolužačka X.Y. smrdí – a pořádně. A když si dá voňavku, dá si ji strašně moc, že je to ještě horší.</p> <p><u>12.Co si myslíš o osobní asistenci nebo o ped. asistenci?</u> Osobní asistent – asi nebude vhodný, protože tomu dítěti to spíš uškodí, že bude pro všechny nějaký divnej. Pedagogický asistent – ono záleží jak kdy. Určitě to bude mít svý plus, pokud to není ovšem <i>respondent jmenuje učitelku na pracovní vyučování</i>, ten pedagogický asistent, která to naštěstí nedělá. On se může věnovat více dětem. A ten osobní asistent může tomu jednomu dítěti škodit, podle toho jak se na něj bude dívat okolí. <i>Respondent schválně řihá a směje se tomu.</i></p>	<p><u>10.Co děláš o přestávce?</u> Na vysoké škole se už většinou nedělá nic. Případně se ujišťuje, že jsou hotové domácí úkoly.</p> <p><u>11.Chceš mi říci něco zajímavého o svých spolužácích?</u> Moc zajímavého toho o nich není. Jsou normální; tak co by o nich bylo zajímavý... Pokud řeknu, že základka byla totální banda kretěnu, alespoň část z nich – tak nevím, co zajímavého. To snad ani nejde publikovat, co se tam občas dělo.</p> <p><u>12.Co si myslíš o osobní asistenci nebo o ped. asistenci?</u> <i>Přemýšlí.</i> Já nevím, podle toho, k čemu má nasloužit. <i>Ve škole.</i> Ale většinou mám pocit, že ta asistence je celkem na prd, protože... Pokud je zapotřebí, tak je otázka, proč tam ten dotyčný vlastně je. Jestli je to opravdu prospěšný. <i>Pro koho prospěšný?</i> Pro všechny přítomné. Co já vím z druhé ruky – většinou, když maj asistenta, tak ho maj kvůli tomu, že v podstatě nejsou schopný být v té třídě a ten asistent to většinou nezmění. Buď to nejsou schopný zvládat sociálně, potom je úplně jedno, jestli je vyučujou doma nebo ve třídě anebo nejsou schopni zvládat učení a potom jsou na špatný škole. <i>Máš osobní zkušenost s asistencí?</i> Ve škole ne, jenom v nějakém kroužku. Já si myslím, že v kroužku to může být k užítku občas víc než ve škole. Hlavně asistent není trvalý řešení nebo ani příliš dlouhodobý, je to řešení přechodnější pro začlenění do kolektivu, do socializace, ale ne na furt, protože pak ta socializace nebude. A pak ten asistent jednoho dne skončí.</p>
--	--

Rozhovor č II. - Respondent č. 3

2006

2018

<p>D. Příprava</p> <p>1. <u>Kolik času se doma učíš?</u> Jak kdy – většinou hodně málo. Pokud vůbec.</p> <p>2. <u>Jak dlouho děláš úkoly?</u> Většinou docela krátkou dobu, protože je udělám rychle. Dřív jsem je dělal ve škole po zadání. Už mne to nebaví, ve škole se dají dělat další věci – zajímavější o přestávce.</p> <p>3. <u>Učí se s tebou rodiče? Pomáhají ti s domácími úkoly?</u> Učí se se mnou. S domácími úkoly mi nepomáhají – zvlášť netřeba s angličtinou. Protože umím asi nejlíp z celé rodiny anglicky. Většinou pomáhají s fyzikou a chemií.</p> <p>4. <u>Připravuješ si věci do školy sám?</u> Jó.</p> <p>5. <u>Půjčuješ někomu ve škole svoje vlastní školní pomůcky?</u> Jó. Když mám všechno navíc, půjčuju všem co nemají, pokud můžu něco půjčit. Třeba, když mám dva úhlooměry, tak můžu něco půjčit. <i>Tazatel se ptá, proč má respondent dva úhlooměry.</i> Když mám dva, tak si vezmu oba, protože když se jeden rozbije, tak mám k dispozici náhradní. A ono se takové věci nejvíce rozbíjejí ve škole.</p> <p>6. <u>Jak často se stane, že něco zapomeneš doma?</u> Výjimečně.</p> <p>E. Organizace času</p> <p>1. <u>V kolik hodin chodíš spát?</u> Obvykle mezi desátou a dvanáctou večer. Spíš v noci.</p>	<p>D. Příprava</p> <p>1. <u>Kolik času se doma učíš?</u> Hodně. Ale obávám se, že míň než tomu věnuju.</p> <p>2. <u>Jak dlouho děláš úkoly?</u> Podle toho, co zrovna zadaj. Některý jsou rychlý, některý můžou bejt na hodiny.</p> <p>3. <u>Učí se s tebou rodiče? Pomáhají ti s domácími úkoly?</u> Na základní škole určitě, na střední občas taky, ale dneska už nemaj s čím. <i>Smích.</i></p> <p>4. <u>Připravuješ si věci do školy sám?</u> Jo. Alespoň teď. <i>Kdy jsi s tím začal?</i> Na střední škole, pokud si pamatuji, to bylo. V první třídě určitě ne – tak někde mezi tím.</p> <p>5. <u>Půjčuješ někomu ve škole svoje vlastní školní pomůcky?</u> Docela málokdy, protože to není zapotřebí. Teď akorát spolužák, když potřeboval propisku, aby se mohl zapsat na prezenční listinu na cvičení.</p> <p>6. <u>Jak často se stane, že něco zapomeneš doma?</u> To už si nepamatuju, kdy se mi to naposled stalo.</p> <p>E. Organizace času</p> <p>1. <u>V kolik hodin chodíš spát?</u> Jak kdy...obecně něco mezi desátou a třetí ráno. Většinou se snažím blíž k tý desátý.</p>
---	---

Rozhovor č II. - Respondent č. 3

2006

2018

<p><u>2.Máš diář?</u> Ne. <i>Respondent točí hlavou a směje se.</i></p> <p><u>3.Chodíš do školy včas?</u> Dost často chodím pozdě.</p> <p>F.Předměty <u>Český jazyk:</u> Je otravná. Furt se musím něco učit nazpaměť, protože je to nanic, protože to v běžném životě nepotřebuju. <i>Respondent vstává, bere si louskáček na ořechy a ořech z misky . Jen v hodinách češtiny. Doufám, že si nezapíšete, že louskám ořechy? Respondent rozlouskl ořech, kousky skořápek se rozprskly po pokoji. Respondent se směje. Napište, že se mi jeden rozbil.</i></p> <p><u>Matematika:</u> Co mám o ní říct? Ta mi jde dobře, žádný problémy nemám; tak co k ní mám říkat...A běžně radím v maticích – přesněji napovídám. Paní učitelka někdy mne zaúkoluje, abych pomohl někomu, kdo to neumí. To dělá běžně, že zaúkoluje toho, co umí, aby někomu pomohl. Ne vždycky zrovna mne.</p> <p><u>Angličtina:</u> Nó... celkem ji zvládám. A v různých testech mívám nejlepší známky ze třídy. Což teoreticky znamená, že ji umím nejlíp, ale prakticky to nemusí být pravda. Jdu dělat další kousky skořápek po zemi. <i>Respondent se směje a bere si další ořech. Po rozlousknutí se skořápka roztránila a spadla na zem.</i></p>	<p><u>2.Máš diář?</u> Ne.</p> <p><u>3.Chodíš do školy včas?</u> Mám pocit, že více než je v naší škole průměr. Na střední škole, a zvláště na základní, jsme nebyli kamarádi. Zatímco tady chodím včas, alespoň většinou, tak dochvilnost mých spolužáků je nižší. A také výrazně větší tolerance k akademické čtvrthodince.</p> <p>F.Předměty <u>Český jazyk:</u> Já už nevím, co mám o něm říct. Učila se čeština, učila se literatura, základ věcí, bez kterých se nedá potom absolvovat nic. Nebo alespoň je to o tom, jak nepsat jako kretén.</p> <p><u>Matematika:</u> V základní škole se učil základ. Prd proti tomu, co bylo později na vysoké škole. Těžko říct, jak je to dobrý... špatný. Já si to prostě nepamatuji.</p> <p><u>Angličtina:</u> Ke všem předmětům vím akorát, že se učily. Tak angličtina, čeština a matematika jsou věci bez kterých to dneska nejde. Češtinu už se dávno neučím, angličtinu mám, matiku mám víc. Myslím si, že jsou to všechno podstatné věci, bez kterých to dneska nejde. Matiku, vzhledem k tomu, co studuju, je teď nutná.</p>
---	---

Rozhovor č II. - Respondent č. 3

2006

2018

Občanská nauka:

O tý nic nevím. Moc se neučí. Já ji za moc důležitou neberu. Ani nikdo ve třídě.

G.Kdybych byl ředitelem školy, tak ...

Ředitel – to je těžký. Asi bych dával větší pozor na řešení šikany a budu dávat pozor, aby se učilo, jak se má. Abychom nebyli furt v něčem pozadu. Aby ty děti uměly, co mají umět. Na to si dám pozor.

Kdybych byl ministr školství, tak...

Budu dávat větší pozor, aby byly nějaké funkční školní zákony. Dál – asi budu dávat pozor na to, aby se dodržovaly. Aby bylo tolik škol a tam, kde jsou zapotřebí. Mělo by tam být nejspíš, že podám demisi, protože nechci dělat ministra školství.

Kdybych byl ředitelem zeměkoule, tak...

Asi začnu řešit globální problémy chudoby a války. Války prostě nejsou vhodný. Nikomu nepomůžou, až na výrobce zbraní, ale uškoděj hodně lidem – a nejen lidem. Nejdříve bych upevnil svoji moc, protože mít takovou moc, to by mne chtělo mnoho lidí zabít – třeba jedna polovina planety. Druhá půlka by o mně nevěděla.

Občanská nauka:

Vzhledem k tomu, že vím, co se občas objevuje... sociálně velice nevzdělaní spoluobčané... teď nemyslím ty tzv. „sociálně nepřizpůsobiví“, ale myslím tím opravdu ty sociálně nepřizpůsobivé, kteří netuší, jak funguje naše společnost, tak má to něco do sebe, se to učit.

G.Kdybych byl ředitelem školy, tak ...

Vzhledem k tomu, co vím dneska školství, tak rezignuju. To je ... podstatě mám odpovídat za něco, s čím nemůžu udělat nic a chce se to po mně.

Kdybych byl ministr školství, tak...

Tak... myslím... že jim převorám školský systém, vzhledem k tomu, jaký je v tom dneska bordel... chtěj rušit speciální školy... chtěj rušit zvláštní školy... tak vidím... že v podstatě se na základní škole, ti co by jinak šli na zvláštní školu, učit nemůžou, protože na to nemaj. A když je místo učitelů budou učit asistenti, tak taky nebudou nic umět. A potom pro jednotlivý speciální postižení – jsou opět mnohem líp připravený než ty integrovaný. A potom se zaváděj státní maturity... už není žádná jednotná úroveň školství. Chtělo by to udělat pořádnou reorganizaci, aby se začalo nějak učit.

Kdybych byl ředitelem zeměkoule, tak...

No...já myslím, že nejdřív budu čumět, co všechno nefunguje. Protože v tuhle chvíli se dá říct, že by to chtělo překopat celou společnost. Podstatě všechno, co tu je. Protože se dá více méně říct, že nefunguje nic. V podstatě jsou to tři věci, ať tam budu dělat cokoliv. Stejně nebudu moc ve skutečnosti ovlivnit, protože jsou ostatní lidi kolem mne,

Rozhovor č II. - Respondent č. 3

2006

2018

	takže nejlepší bude registrovat... už jenom z bezpečnostních důvodů.
--	--

Rozhovor č I. - Respondent č. 3

Respondent

Matka respondenta

<p>1. <u>Jak hodnotíš průběh svého vzdělávání?</u> Jako proces vzdělávání? Jo, tak furt to jde kupředu docela rychle. No, já nevím, jestli dost rychle, zejména moje znalosti. V podstatě je to o tom učit se ve škole, akorát odpadávají ty nezajímavé předměty.</p>	<p>1. <u>Jak hodnotíte průběh vzdělávání Vašeho dítěte?</u> Byla to dřina a bohužel ještě nejsme u konce. Já bych si přála, aby to dobře dopadlo, ale nevím, nevím.</p>
<p>2. <u>Cobys poradil ministrovi školství, jak vzdělávat děti s Aspergerovým syndromem?</u> Chce se mi říct, že v principu je základ stejný. V podstatě je základ stejný u všech. Normálně maj sedět ve škole a maj se učit. Protože pokud se nebudou učit, tak neudělá nikdo nic. Tam může být rozdíl akorát v tom, že tam budou jinak přemejšlej a některý věci si nedomyslej, ale princip je stejnej. Tam to bude až o detailech. Ten asistent jim může pomoc chvíli, ale pak se dostane do stavu... Kdy za prvé bude ten asistent drahej a pak se už ten asistent stejně ztratí, v tom co se děje. A pokud v tuto chvíli, ještě nejsou sami schopni se dobře organizovat-dlouhodobě, tak je to docela problém. Já teda vím, že mám co říkat...ale ten asistent stejně nebude vědět všechno, co se tam děje. A aby to věděl, tak to musí být furt s ním, a to je pak krásný způsob, jak vypadnout ze společnosti... ten, kdo má asistenta už, ten objektivně pro okolí není samostatnej. Obzvlášť, když se řekne, že je to kvůli tomu, že má problémy v hlavě. Že nevidí. A proto má průvodce, je společensky mnohem lépe tolerovatelnější než to, že je magor, takže nemůže sám za sebe jednat. Není velký rozdíl v tom vzdělávání. Akorát v detailech – a ty jsou individuální.</p>	<p>2. <u>Kdybyste měla možnost poradit ministrovi školství, jak vzdělávat lidi s Aspergerovým syndromem, co byste mu poradila?</u> No asi, aby je vzdělávali pořádně. No, já teďkom pracuji ve škole a znám ty rodiče a vím, jak ty děti byly vzdělávány. A to bylo v podstatě případ od případu, když narazily na pořádného učitele, tak se moc snažily. Jak ta legislativa byla taková neurčitá, a učitelé tomu moc nerozuměli, tak se někdy učitelé moc nesnažili. Tak se chudáci rodiče museli strašně učit doma s dětmi. <i>Tazatel se ptá na konkrétní radu.</i> Ty učitelé by měli určitě vědět, co je ten Aspergerův syndrom pořádně, protože jinak to nepůjde. To se akorát rozčílí učitelé, děti a rodiče. Všichni budou nešťastný, nebude z toho žádný výsledek...</p>
<p>3. <u>Co myslíš, že je největší chyba ve vzdělávání osob s Aspergerovým syndromem?</u> Noo, toď je otázka. Já nevím; jak se normálně vzdělávají?</p>	<p>3. <u>Co si myslíte, že je největší chyba při vzdělávání osob s Aspergerovým syndromem?</u> Že ti učitelé nevědí o co jde. Že si jdou maximálně na nějakou přednášku, pak si myslí, že všemu rozumí, když tam byli dvě hodiny, něco si tam vyslechli, ale tý podstatě stejně nerozumí. Že ... třeba, děti chtějí mít svůj klid a</p>

Rozhovor č I. - Respondent č. 3

Respondent

Matka respondenta

	<p>pořádek, to je pravda, ale.... to není všechno... Já jsem se rozhodla, že budeme chodit do těch speciálních škol... Oni ho tam tedy vzdělávali podle toho programu základní školy. Nebo potom normálně, že chodil na tu střední školu, že má maturitu. Tu stání, takže ji má stejnou jako ostatní. (Pozn. Syn chodil na střední školu pro děti se speciálními potřebami.) Proto jsem se právě rozhodla, že budeme dělat takhle a ne jinak. Co bychom dělali, kdyby nám nedali toho asistenta, které ho nám slíbili? Protože vím, jak to jinde na těch školách vypadalo. A vím, jak dopadli ti ostatní rodiče. Známy dali civilkáře a ten skončil. Proto jsem se rozhodla takhle a ne jinak.</p>
<p><u>4. Co bys dělal jako učitel, kdybys měl ve třídě dítě s Aspergerovým syndromem?</u> Vzhledem k tomu, že tady není řečeno nic o stupni postižení, tak tady nemůžu říct to nějak plošně. Prostě já můžu říct, že když budu mít nevidomého, tak mu můžu sehnat psací stroj na brajla nebo počítač s hlasovým výstupem. Nějakými žákovi, co je na vozejku, zajistím bezbariérový přístup. U těch autistů například já nevím, jaké budou mít problémy s chováním. Já nevím, proč budou potřebovat pomoc. Pokud budou normálně inteligentní, rozumně jednat, tak nepotřebují žádnou pomoc.</p>	<p><u>4. Co byste dělala, kdybyste byla učitelka a měla ve třídě dítě s Aspergerovým syndromem?</u> Utekla. <i>Smích.</i> Tak to je jenom legrace, že jo. Ale hlavně bych se snažila mu porozumět. Pokud to dítě má opravdu Aspergerův syndrom, tak je to dítě divně spravedlivý i vůči těm učitelům. A když vidí, že se mu ten učitel snaží pomoc a opravdu se ho zeptá, co potřebuje, a pak mu pomůže, tak to dítě je vůči těm učitelům velice vstřícné. A někdy mám pocit, že ze všech dětí to dítě s Aspergerem má toho učitele nejradši.</p>
<p><u>5. Jak tě škola připravila na život?</u> Jelikož ještě studuju, tak těžko říct. <i>Dozvěděl ses něco užitečného?</i> Třeba taková angličtina – ta se hodí vždycky. Ale já už nevím, kolik věcí mám pro život a kolik věcí dělám právě, protože je vím.</p>	<p><u>5. Jak si myslíte, že připravila škola Vašeho syna pro život?</u> Já si myslím, že ve škole, kam chodil, dělali, co mohli. Ale to víte, když to dítě stojí na té startovní dráze úplně jinde... Když to moje postrčili o sto metrů a ostatní pouze o padesát, tak mu ti ostatní stejně utekli. Protože stáli mnohem dál. <i>Tazatel se ptá, zda má respondentka pocti, že syna ve škole naučili něco, co běžně využívá v životě.</i> Víte co, syna škola hrozně baví. Oni tam berou věci, kterým já vůbec nerozumím. A ono by ho to mohlo živit... Já doufám, že ho to bude živit.</p>

Rozhovor č I. - Respondent č. 3

Respondent

Matka respondenta

6. Jak sis vybral současnou školu?

Škola mě byla poraděna práva tato, ale směr byl jasný od začátku. Bylo to podle toho, co mi šlo a bavilo a čemu se bylo dobré vyhnout a můžu říct, že máme zjistila, jaká je to škola. Ale mne to napadlo i bez toho. Ale máma řekla mi, že je to dobrý a proč. Asi to nebylo, že mi řekli :“Půjdeš tam“. Mně to přišlo, že mám na to stejnej názor.

7. Už sis v životě vydělal nějaké peníze?

Nemyslím. Vlastně jo, když jsem překládal projekt pro jednu neziskovku. Bylo to něco o autismu a politice zaměstnanosti.

8. Co si myslíš o integraci?

Záleží na tom, co je jejím cílem. Co o tom slyším, tak současná forma... Integrace nemusí být špatná, vypadá, že může být k něčemu. V současné formě je ta integrace na prd, protože je to akorát desintegrace. Problém je v tom, že akorát nacpou všechny do stejné třídy. A ty řekněme „mentálně“ a sociálně značně znevýhodněný, pak maj problém se zapojit do kolektivu jakkoliv. Buďto nemaj na to mentálně – aby byli s nima na stejné úrovni... protože buďto nemaj s nima společné téma nebo znalosti a nebo nejsou schopni se vůbec spojit s ostatníma... i s jiným postižením... škola, kde by byli s lidmi na srovnatelné úrovni... tak se nebudou cítit jako neschopní, protože nebudou neschopni se dostat do společnosti ostatních, protože tam budou všichni srovnatelní. Potom se můžou i socializovat a nějak se naučit žít mezi lidma.

6. Jak si syn vybral současnou školu?

Rychle. *Smích.* On chtěl furt dělat tu biologii. Ale to nedopadlo, protože tam byli ty laboratoře, co se furt museli psát ty protokoly. Pak jak byl nemocnej, tak by se hodila práce z domu. (*Pozn. Syn byl na operaci*). Tak přešel na tu techniku.

7. Už si Váš syn někdy něco vydělal?

Respondenta přemýšlí. Jo, vlastně jo. Tenkrát v nějaké neziskovce... já jsme v nějaké neziskovce zapojená... ta se týká toho autismu... a tam byl nějaký překlad z angličtiny v rámci projektu do češtiny... nějaká odborný text o dospělých autistech. Tak to tam překládal. To já jsem nevěděla, že umí takhle anglicky. To bylo velice na úrovni. Samé odborné termíny. To překládal několik stránek. Já nevím, jestli to bylo deset nebo dokonce patnáct stránek. Pak za to dostal nějakou finanční odměnu, že to v rámci toho projektu udělal.

8. Co si myslíte o integraci?

Já si myslím, že ta integrace je fajn. Ale pouze po nějakou mez. Pro někoho je to opravdu záchrana. Ale pro někoho... někdo se naučí plavat a někdo se utopí. Teď to záleží na tom, jak moc se tomu dítěti pomůže, aby se naučilo plavat. A záleží to, jak moc má velký handicap, aby se vůbec naučilo plavat. Někdo se holt musí naučit jezdit na lodičce, a to bude nejlepší výsledek integrace. Pak ho máme učit pádlovat a ne plavat.

Rozhovor č I. - Respondent č. 3

Respondent

Matka respondenta

V současné době se jim to akorát znemožní, protože se izolující a vypadnou ze společnosti akorát ve chvíli, kdyby se měli do ni socializovat.

9. Máš nějakou zkušenost s asistentem?

Asi akorát někde na kroužku, ale už si to nepamatuju. Víím, že to bylo, ale tím to končí.

10. Byla škola, do které jsi chodil, něčím zvláštní?

Ne, normálně se tam učilo. *Nebylo tam třeba méně dětí?* Jo, bylo nás tam míň... ale na základce to byli případi... jak se chovali... pro ty učitelé bylo lepší, že nás bylo méně. Mohly se víc věnovat těm, kteří potřebovali pomoc více s učením.

11. Je něco zajímavého na co jsem se tě nezeptala, ale ty bys mi to chtěl říct?

K čemu? *K rozhovoru nebo i jen tak něco.* Mne nějak vůbec nic nenapadá. Jakého druhu?

9. Máte zkušenosti s asistentem pedagoga?

No, já jsem právě nechtěla, aby měl toho asistenta. Tenkrát, když se nám to nabízelo, tak to byli civilkáři a to se mluvilo o tom, že je zruší. Tak chodil do školy, kde bylo deset dětí ve třídě, ale na kroužek měl asistentku. Pravda je, že na ní nebyl na začátku moc hodný. Ale jemu se líbilo chodit do toho kroužku, tak jsme mu vždycky doma vynadala, že na ni nesmí být sprostý. Ona byla úžasná. No jo, ona studovala psychologii a teď pracuje někde v nějaké léčebně. My jsme měli takový štěstí. To nebylo, že by šel někdo okolo.

Chodil Váš syn do speciální školy?

Jo, byli tam hrozně hodný učitelky. Všechny. *Respondentka jmenuje speciální školu.* Tenkrát ještě nebyly speciální školy pro děti s autismem. On chodil do školy, kdy bylo deset dětí ve třídě. Ale fut jim dávali nějaké úkoly. Klidně tři za den a to byl na první stupni. Ale aspoň na tom druhým stupni na to už byl zvyklej.

11. Je ještě něco, co byste mi chtěla říci a já se vás na to nezeptala?

Respondentka přemýšlí. Vííte, že už mě nic nenapadá, protože těch otázek bylo tolik. Snad že bych těm dětem přála, aby dobře dopadly.

Rozšiřující rozhovor s matkou respondenta č. 3

1. Do kolika škol syn chodil?

On na tom byl dobře. Na rozdíl od mých známých, chodil hrozně do málo. Na základky chodil na dvě. Na tý první to pak už nešlo, tam ty děti příliš zlobily. On byl přece jenom o něco chytřejší a ty děti byly strašně zlobivý. To fakt nešlo. Tak jsme šli na jinou. Pak chodil na jednu střední. Teďkom chodí na druhou vysokou. On byl předtím hrozně vážně nemocnej, takže jsem to muselili přerušit. Vidíte, já o něm pořád mluvím my, a to on už je dospělý člověk. Furt mu s tím pomáhám... tak jsem mu pomáhala, aby to řešil. Taky jsme mu pomáhala s tou přihláškou.

2. Jaké byly důvody přestupu?

Děti byly zlobivý. Ono je to učení moc nezajímalo a jeho ano. Ony se potom hrozně otevřely nůžky mezi těmi dětmi a jím. Ono to potom opravdu nešlo. Ani z jedné ani z druhé straně. *Tazatel se ptá zda přestupoval z školy pro děti se specifickými vadami na normální školu. Respondentka jmenuje jinou školu pro děti se zaedratným postižením.* Tak on udělal přijímačky na osmileté gymnázium, ale oni se moc netvářili... A já jsme si řekla, že by to pro něj bylo moc sociálně náročný. Na tým druhý škole kladli hrozný důraz na samostatnost, což si myslím, že je správný.

3. Co je nejdůležitější pro vzdělávání osob s AS?

Hlavní je mít rozum a neprat se nimi. Nedělat, kdo je chytřejší a kdo má pravdu. Protože jakmile se začnete přetahovat s dítětem... A hlavně když vás to dítě přepere, od tý šesté třídy víc... Tak to nemáte už vůbec šanci. A to dítě taky ne, když mu špatně asistujete.

4. Co Vám nevíce pomohlo?

Existence speciálního školství. Pochopení a odbornost učitelů.

5. Kdo Vám nevíce pomohl?

Z hlediska školy si myslím, že nám nevíce pomohla paní ředitelka z mateřské školy. Vstřícná paní ředitelka z mateřské školy a paní učitelka v první třídě. Obecně asi moje matka.

6. Co pro Vás bylo největší překážkou?

Teď to asi řeknu blbě... Totální fyzické a psychické vyčerpání. Nejistá budoucnost. A to ranní vstávání. Než jsem se vůbec vypravili z bytu.